

§ 199

Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027–2029

Ks/2026:227 700

Sammanfattning

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutade i maj 2026 om en handlingsplan med anledning av den negativa prognosen för 2026. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-06-09 § 165 återremitterades ärendet gällande handlingsplan för förtydligande av vilka hemmaplanslösningar som inrättas och hur dessa avser minska nämndens kostnader framgent.

En komplettering till handlingsplanen har nu tagits fram med ytterligare åtgärder och förtydliganden. I detta ärende redovisas kompletteringen till handlingsplanen.

Beslutsunderlag

Stadskontorets tjänsteutlåtande 2026-05-20

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-05-12 § 87 med tillhörande handlingar

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-08-25 § 125 med tillhörande handlingar

Kommunalrådsyttrande enligt nedan

Oppositionsrådsyttrande enligt nedan

Stadskontorets förslag

Stadskontorets tjänsteutlåtande 2026-05-20 med förslag till kommunstyrelsens beslut:

Förslag till kommunfullmäktige

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.
- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.

- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Kommunalrådets förslag

Kommunalrådet Mona Forsbergs (S) yttrande 2026-08-25 med förslag till kommunstyrelsens beslut:

Förslag till kommunfullmäktige

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Komplettering till handlingsplan för individ- och familjeomsorgsnämnden godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.
- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Oppositionsrådets förslag

Oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) yttrande 2026-08-31 med förslag till kommunstyrelsens beslut:

Förslag till kommunfullmäktige

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Komplettering till handlingsplan för individ- och familjeomsorgsnämnden godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.
- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att inför VIP-arbetet 2028-2030 ta fram förslag på ytterligare effektiviseringar jämfört med handlingsplanen.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens behandling 2026-09-01

Yrkanden

Kommunalrådet Mona Forsberg (S) yrkar bifall till oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) femte strecksats.

Oppositionsrådet Andreas Sturesson (KD) och Ida Kors (SD) yrkar bifall till det samstämmiga förslaget.

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på det samstämmiga förslaget och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt detsamma.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktiges beslut

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Komplettering till handlingsplan för individ- och familjeomsorgsnämnden godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.
- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att inför VIP-arbetet 2028-2030 ta fram förslag på ytterligare effektiviseringar jämfört med handlingsplanen.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Kommunfullmäktiges behandling 2026-09-03

Yrkanden

Mona Forsberg (S), Joakim Dahlström (M), Gabriel Marko (S), Carin Wiberg (V), Angelica Lundberg (SD), Malin Skreding Hallgren (MP) och Julia Löf (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktiges beslut

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Komplettering till handlingsplan för individ- och familjeomsorgsnämnden godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.
- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att inför VIP-arbetet 2028-2030 ta fram förslag på ytterligare effektiviseringar jämfört med handlingsplanen.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Beslutet expedieras till:

Individ- och familjeomsorgsnämnden
Stadsdirektören
Ekonomidirektören

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Handlingsplan för Individ- och familjeomsorgen verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027–2029

Ks/2026:227

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2026-02-03 gett stadskontoret i uppdrag att initiera en översyn av individ- och familjeomsorgsnämndens ekonomiska förutsättningar för verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027–2029

Handlingsplanen för individ- och familjeomsorgen beskriver de åtgärder som nämnden vidtar för att bromsa kostnadsutvecklingen, sänka kostnaderna och skapa bättre förutsättningar för en ekonomi i balans.

Stadskontoret föreslår att individ- och familjeomsorgsnämnden under 2026 tillförs 126 mnkr för att höja nivån på anslaget i enlighet med beslutet om ekonomiska ramar där nämnden 2027 tillförts 107 mnkr för barn- och ungdomsvård och 19 mnkr för kostnadsökningar försörjningsstöd finns avsatt på ett centralt anslag för fördelning tillnämnden vid behov.

De utökade kostnaderna finansieras genom kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr

Individ- och familjeomsorgsnämnden uppmanas att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Beslutsunderlag

Individ- och familjeomsorgsnämnden 2026-05-12 §87 med tillhörande tjänsteutlåtande

Stadskontorets tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-20

Förslag till Kommunstyrelsen

Förslag till kommunfullmäktiges beslut:

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.

- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Stadskontorets redogörelse för ärendet

Kommunstyrelsen har 2026-02-03 gett stadskontoret i uppdrag att initiera en översyn av individ- och familjeomsorgsnämndens ekonomiska förutsättningar för verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027–2029.

Arbetet med översynen leds av en politiskt sammansatt styrgrupp, vilken utgörs av kommunstyrelsens ledningsutskott samt individ- och familjeomsorgens presidium. Styrgruppens arbete förväntas pågå under perioden från 2026-02-03 fram till att ordinarie budgetarbete startar under 2026. Styrgruppens arbete har fortlöpande återredovisats till kommunstyrelsen i samband med månadsrapporter och fördjupade månadsrapporter under våren.

Arbetet omfattar analyser av kostnadsutvecklingen, prognoser för 2026, bedömning av eventuellt reviderade ekonomiska ramar VIP 2027-2029 samt en handlingsplan för en budget i balans. Översynen har skett parallellt med ordinarie budgetprocess och ska ligga till grund för Individ- och familjeomsorgsnämndens förslag till VIP 2027-2029.

Ekonomiskt utgångsläge 2026

Individ- och familjeomsorgsnämnden redovisade för 2025 en negativ budgetavvikelse om 48,3 mnkr. Nämndens nettokostnader uppgick 2025 till 890,0 mnkr, en ökning jämfört med 2024 med 68,7 mnkr (+ 8,4 procent). Ökningen överstiger den generella prisutvecklingen och förklaras inte enbart av pris- och löneökningar, utan även av förändringar i volymer och insatser inom verksamheten. Den negativa budgetavvikelsen förklaras främst av att utbetalt försörjningsstöd samt antalet årsplaceringar inom barn- och ungdomsvården ökat jämfört med verksamhetsåret 2024.

Inledningen av år 2026 visar på en fortsatt ökning av antalet insatser inom barn- och ungdomsvården. Ovanstående indikerar att kostnaderna för placeringar kommer att fortsätta öka under 2026. Samtidigt ökade utbetalningarna av försörjningsstöd till stor del beroende på faktorer utanför nämndens direkta kontroll som konjunktur- och arbetsmarknadsläge.

I årets första prognos efter februari visar Individ- och familjeomsorgsnämnden ett budgetunderskott på 139 mnkr. Den största avvikelsen finns inom barn- och ungdomsvården där underskottet uppgår till 121 mnkr, följt av försörjningsstöd med 19 mnkr. Samtidigt pågår ett åtgärds- och omställningsarbete för att skapa en mer långsiktig ekonomisk hållbarhet i nämndens verksamheter.

I månadsrapporten efter april uppgår prognosen för budgetunderskottet till 135 mnkr. Nämndens prognos efter april visar således på en fortsatt obalans för 2026. I Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-05-12 om nämndens fördjupade månadsrapport för uppföljning av ekonomi och verksamhet gör nämnden en hemställan till kommunstyrelsen om utökade medel för 2026 med 107 mnkr för barn- och ungdomsvård och 19 mnkr för försörjningsstöd.

Reviderade ekonomiska ramar VIP 2027-2029

Parallellt med styrgruppens arbete har den formella beredningen av förslag till reviderade ramar för 2027–2029 skett genom stadskontorets ekonomiavdelning och politisk budgetberedning. Kommunfullmäktige beslutade om reviderade ekonomiska ramar 2027–2029 vid sitt sammanträde 2026-04-23 §112.

I de reviderade ekonomiska ramarna undantas Individ- och familjeomsorgsnämnden från ett generellt effektiviseringskrav. I stället förstärks nämndens budget för barn- och ungdomsvården under planperioden med 107 mnkr för 2027, 98,5 mnkr för 2028 och 85,5 mnkr för 2029. För 2027 finns 19 mnkr avsatta centralt för försörjningsstöd för eventuell fördelning 2027 om behovet kvarstår.

Den reviderade ramen innebär att nämnden behöver minska kostnaderna under VIP-perioden i jämförelse med prognosen för år 2026.

Tabell 1 Budgetförändringar i reviderade ekonomiska ramar VIP 2027-2029

Nämnd, mnkr i förhållande till budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Individ- och familjeomsorgsnämnd, budgetförstärkning barn och ungdomsvård	107,0	98,5	85,5
Centralt anslag, försörjningsstödspott	19,0	-	-
Summa	126,0	98,5	85,5

Handlingsplan för Individ- och familjeomsorgsnämnden

Individ- och familjeomsorgsnämnden godkände 2026-05-12 §87 handlingsplanen för Individ- och familjeomsorgen som pekar ut inriktningen på omställningsarbetet som startat 2026.

Barn- och ungdomsvården

Inom barn- och ungdomsvården är prognosen för underskottet 113 mnkr efter april jämfört med 121 mnkr i februari. Antalet placeringar inom barn- och ungdomsvården fortsätter att vara högt, men kostnadsutvecklingen dämpas av ett förändrat placeringsmönster med färre kostsamma SIS-placeringar och ökad användning av egna HVB-hem, stödboenden och familjehemslösningar. Arbetet med att minska externa placeringar bedöms succesivt ge effekt, men prognosen präglas av osäkerhet till följd av ett mycket högt inflöde av orosanmälningar, vilket kan medföra ökade kostnader.

I handlingsplanen redovisas ett antal åtgärder i syfte att bromsa kostnadsutvecklingen och stärka den långsiktiga ekonomiska hållbarheten i berörd verksamhet.

Arbetet är koncentrerat till tre huvudområden:

- Öka andelen arvoderade familjehem istället för konsulentstödda familjehem
- Minska antalet placeringar i familjehem
- Minska antalet placeringar i externa HVB-hem genom att stärka hemmaplanslösningarna.

En central del i arbetet är ökad styrning och uppföljning av placeringar, där alternativa insatser alltid ska prövas och pågående placeringar följas mer systematiskt för att kunna avslutas eller ersättas med mindre kostsamma lösningar när det är möjligt utifrån barnets behov.

Nämnden arbetar även med att öka nyttjandegraden av egna HVB-hem och stödboenden för att minska beroendet av externa placeringar. Parallellt pågår ett omställningsarbete för att stärka hemmaplanslösningar, genom utveckling av intensiva öppenvårdsinsatser och specialiserade team, i syfte att fler barn och unga ska kunna få stöd i vardagsmiljön.

För perioden 2027–2029 har fullmäktige beslutat om förstärkta ekonomiska ramar. Samtidigt bedömer nämnden att genomförda och planerade åtgärder kan bidra till kostnadsminskningar om cirka 35,5 mnkr till och med 2029, med successiv tilltagande effekt i takt med att nya arbetssätt får genomslag.

Försörjningsstöd

Försörjningsstödet prognostiserar ett underskott om –22 mnkr. Den tidigare bedömningen byggde på att kostnaderna skulle minska i takt med en förbättrad konjunktur. Då den ekonomiska återhämtningen går långsammare än väntat har prognosen justerats, och bedömningen är nu att kostnadsläget består under året. Förberedelser för införande av aktivitetskrav har påbörjats, och den fortsatta planeringen av verksamheten utgår från nivån på tillgängliga statsbidrag.

I handlingsplanen redovisas att ett aktivt arbete pågår för att begränsa kostnaderna och stärka rättssäkerheten.

Arbetet mot felaktiga utbetalningar har förstärkts och har gett återbetalningar på cirka 6 mnkr under 2025. Samtidigt utvecklas digitala arbetssätt för att effektivisera handläggningen och förbättra tillgängligheten. Samlokalisering av verksamheter och utvecklad digital mottagning stärker samverkan och möjliggör tidigare stöd till hushåll i ekonomisk utsatthet.

Samverkan med arbetsmarknadsavdelningen utvecklas för att fler ska nå egen försörjning, bland annat genom gemensamma arbetssätt och insatser. Organisatoriska förändringar planeras, bland annat med planer på en specialistenhet för att stärka kontroll, likvärdighet och kvalitet i handläggningen.

Sammantaget syftar åtgärderna till att dämpa kostnadsutvecklingen och bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi.

Stadskontorets kommentar

Mot bakgrund av den beskrivna ekonomiska obalansen inom Individ- och familjeomsorgsnämnden bedömer stadskontoret att de åtgärder som nämnden planerar inom barn- och ungdomsvården – såsom stärkt uppföljning av placeringar, ökat nyttjande av egna verksamheter samt en utbyggnad av hemmaplanslösningar – är nödvändiga för att på sikt minska kostnadsnivån. Även för försörjningsstödet är de planerade och påbörjade åtgärderna nödvändiga för att dämpa kostnadsutvecklingen.

Nämnden har i de ekonomiska ramarna tillförts 107 mnkr år 2027 till barn- och ungdomsvården och ytterligare 19 mnkr finns avsatta centralt till försörjningsstöd att fördela till nämnden vid behov. Mot bakgrund av den i ärendet beskrivna situationen föreslår stadskontoret att Individ- och familjeomsorgsnämnden även år 2026 tillförs sammantaget 126 mnkr, 107 mnkr till barn- och ungdomsvården och 19 mnkr till försörjningsstöd för att höja nivån på anslaget i enlighet med beslutet om ekonomiska ramar för 2027-2029.

Stadskontoret anser vidare att det är av avgörande betydelse att Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för att omställningsarbetet fullföljs och ges fortsatt prioritet, då det utgör en förutsättning för att uppnå en ekonomi i balans över tid. Stadskontoret vill samtidigt understryka vikten av att handlingsplanen och åtgärdernas effekter följs upp och särskilt redovisas till kommunstyrelsen. Individ- och familjeomsorgsnämnden föreslås därför ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Budgettillskottet på sammantaget 126 mnkr finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr. På det sättet minskar det budgeterade resultatet från 215 mnkr till 89 mnkr, motsvarande 0,8 procent. Samtidigt förbättras nämndernas prognosticerade budgetunderskott från -130 mnkr till -4 mnkr.

Föreslagna förändringar i budget för verksamhetsåret 2026 påverkar inte kommunens prognostiserade resultat för verksamhetsåret 2026. Detta uppgår fortsatt till +163 mnkr baserat på uppgifter kända fram till utgången av april.

Thomas Bergholm
Tf. Kommundirektör

Marie Drougge
Ekonomidirektör

Beslutet expedieras till:
Individ- och familjeomsorgsnämnden

§ 87

Fördjupad månadsrapport för uppföljning av ekonomi och verksamhet till och med april 2026

In/2026:12 040

Sammanfattning

Enligt den tidplan för verksamhetsuppföljning 2026 som individ- och familjeomsorgsnämnden fastställt ska fördjupad månadsrapport till och med april 2026 redovisas vid sammanträdet i maj.

En handlingsplan för individ- och familjeomsorgen är framtagen med anledning av den negativa prognosen för 2026.

Nämnden hemställer till kommunfullmäktige om utökade medel för innevarande år med 107 mnkr för barn och unga samt 19 mnkr för försörjningsstöd.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-05

Fördjupad månadsrapport, daterad 2026-05-05

Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen, daterad 2026-05-06

Socialförvaltningens förslag

Socialförvaltningen förslag till beslut:

- Individ- och familjeomsorgsnämndens fördjupade månadsrapport för uppföljning av ekonomi och verksamhet till och med april 2026 godkänns.
- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Hemställan till kommunfullmäktige om utökade medel för innevarande år med 107 mnkr för barn och unga samt 19 mnkr för försörjningsstöd godkänns.

Individ- och familjeomsorgsnämndens behandling 2026-05-12

Yrkande

Henrik Larsen (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag och lämnar följande tilläggsyrkande;

Förvaltningen får i uppdrag att vid nästa sammanträde redovisa för nämnden vilka besparingar som är möjliga att genomföra under innevarande år, inklusive konsekvensbeskrivningar.

Agnetha Lundberg (SD) yrkar bifall till Henriks Larsens (M) yrkande.

Christer Sjöberg (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden ställer inledningsvis proposition på förslaget om att tillstyrka socialförvaltningens förslag.

Ordföranden ställer herefter proposition på Henriks Larsens (M) tilläggsyrkande.

Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt socialförvaltningens förslag.

Omröstning

Omröstning begärs. Följande propositionsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till förvaltningens förslag.

Nej-röst för bifall till Henrik Larsens (M) yrkande.

Upprop förrättas och röster avges på sätt som anges nedan:

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Åsa Liborn (S)	X		
Gabriel Marko (S)	X		
Inga-Maj Johansson (S)	X		
Anders Bertling (S)	X		
Lise-Lotte Finell (C)	X		
Kenneth Kindblom (V)	X		
Elisabeth Karlquist (L)	X		
Henrik Larsen (M)		X	
Helene Hellström (M)		X	
Bernth Björkhag (M)		X	
Ida Kors (SD)		X	
Agnetha Lundberg (SD)		X	
Martina Axene (KD)	X		
Eva Stråth (KD)	X		
Christer Sjöberg (S)	X		
Summa	10	5	

Individ- och familjeomsorgsnämnden har med 10 ja-röster mot 5 nej-röster, valt att bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut

- Individ- och familjeomsorgsnämndens fördjupade månadsrapport för uppföljning av ekonomi och verksamhet till och med april 2026 godkänns.
- Handlingsplan för Individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Hemställan till kommunfullmäktige om utökade medel för innevarande år med 107 mnkr för barn och unga samt 19 mnkr för försörjningsstöd godkänns.

Reservationer

Henrik Larsen (M), Helene Hellström (M), Bernt Björkhag (M), Ida Kors (SD) och Agnetha Lundberg (SD) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen

Stadskontoret

Socialförvaltningens ledningsgrupp

Kommunrevisionen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Handlingsplan för Individ- och familjeomsorgen

På uppdrag av kommunstyrelsen pågår en översyn av individ- och familjeomsorgsnämndens ekonomiska förutsättningar. Arbetet omfattar analyser av kostnadsutvecklingen, prognoser för 2026, bedömning av eventuellt reviderade ekonomiska ramar samt en handlingsplan för budget i balans. Översynen sker parallellt med ordinarie budgetprocess och ska även ligga till grund för nämndens förslag till VIP 2027–2029.

I det här dokumentet presenteras handlingsplan för 2026–2029.

Försörjningsstöd

Enligt prognosen i månadsrapporten för februari beräknas försörjningsstödet redovisa en budgetavvikelse på -19 mnkr för 2026. Kostnadsutvecklingen påverkas i hög grad av yttre faktorer, såsom konjunktur, arbetsmarknad, utformningen av det ekonomiska skyddsnätet samt hushållens boende- och levnadskostnader. Det innebär att kostnaderna kan variera över tid och att utvecklingen till stor del påverkas av faktorer som nämnden inte fullt ut kan styra över.

För 2026 kommer nämnden att begära utökade medel för att täcka det beräknade underskottet inom försörjningsstöd. För 2027 finns 19 mnkr avsatta centralt för eventuell fördelning, om behovet kvarstår. Samtidigt arbetar nämnden aktivt, inom ramen för sina förutsättningar, för att begränsa kostnadsutvecklingen och säkerställa en effektiv och rättssäker hantering

Ett förbättringsarbete pågår inom försörjningsstöd med fokus på långsiktig hållbarhet, rättssäkerhet och effektivitet. Arbetet mot felaktiga utbetalningar har förstärkts genom ökade resurser och utvecklade arbetssätt, och har genererat återbetalningar om cirka 6 mnkr under 2025. Digitalisering är en central del i utvecklingen, med mer effektiva administrativa arbetssätt och nya digitala kontaktvägar som bidrar till ökad tillgänglighet.

Samlokaliseringen av verksamheterna har stärkt samverkan och effektivitet, samtidigt som tillgängligheten för invånare har förbättrats. Som ett led i detta har även en digital mottagning börjat testas inom budget- och skuldrådgivningen, med målet att förenkla kontakten och göra stödet mer tillgängligt.

En genomlysning av verksamheten visar att kommunen har relativt låga kostnader för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder i jämförelse med liknande kommuner. Den visar också på god kompetens, stabil bemanning och ett väl fungerande internt samarbete. Inom invandrar- och flyktingenheten når en stor andel egen försörjning inom de första fyra åren, vilket bidrar positivt till kostnadsutvecklingen.

Samtidigt finns behov av fortsatt utveckling. Samverkan med arbetsmarknadsavdelningen behöver stärkas för att fler personer ska kunna närma sig egen försörjning. Flera insatser pågår därför tillsammans med AMA, bland annat förbättrad dokumentation, tydligare planering och ett gemensamt ESF-finansierat projekt. Därutöver planeras organisatoriska förändringar, bland annat en specialistenhet, för att ytterligare stärka kontroll, rättssäkerhet och effektiv handläggning.

Ett lagstadgat aktivitetskrav inom försörjningsstödet planeras att införas den 1 juli 2026. Reformen innebär att vuxna personer som får försörjningsstöd och bedöms ha aktivitetsförmåga ska delta i aktivitet för att ha rätt till bistånd. I dagsläget bedöms reformen inte leda till minskade kostnader för försörjningsstödet, bedömningen omprövas under tiden som reformen genomförs.

Barn och unga

Bakgrund

Inom barn och unga pågår flera utvecklings- och förbättringsarbeten med inriktning på en långsiktigt hållbar utveckling. Myndighetsutövningen har stärkts genom bättre bemanning, minskad personalomsättning och utvecklade arbetssätt för uppföljning, statistik och analys.

Arbetet med barn och unga i kriminella miljöer har samtidigt förstärkts genom nya rutiner, utvecklad samverkan med polis och andra aktörer

samt ett utökat fokus på våld, skyddsbehov och placeringsnära barn. Nämnden har också anpassat arbetet till den nya lagstiftningen om barn i skyddat boende, vilket har krävt utbildning, nya arbetssätt och ökad handläggning.

Det förebyggande arbetet har också stärkts genom fortsatt utveckling av SSPF, skolsociala team och annan samverkan med skola, polis och fritidsverksamhet, liksom genom arbetet med att anpassa verksamheten till den nya socialtjänstlagens inriktning mot tidiga och lätt tillgängliga insatser.

Handlingsplan för 2026

Enligt prognosen i månadsrapporten för februari beräknas barn och unga redovisa en budgetavvikelse på -121 mnkr för 2026.

Kostnadsutvecklingen drivs framför allt av fortsatt höga kostnader för externa placeringar, familjehem och komplexa ärenden med omfattande stöd- och skyddsbehov. Nämnden kommer därför att begära utökade medel för att täcka det beräknade underskottet. Samtidigt vidtas åtgärder under 2026 för att begränsa kostnadsutvecklingen och skapa förutsättningar för lägre kostnader kommande år.

En viktig del i arbetet är en systematisk uppföljning av placeringar. Syftet är att säkerställa att andra alternativ alltid har prövats innan beslut om extern institutionsvård fattas och att placeringsbesluten är väl underbyggda utifrån barnets faktiska behov. Varje placering ska också följas aktivt och avslutas eller övergå i öppnare och mindre kostsamma insatser så snart det är möjligt och lämpligt.

En annan central del är att öka nyttjandegraden i de egna verksamheterna. De egna HVB-hemmen och stödboendena behöver användas i högre grad för att minska behovet av externa placeringar. Att det under större delen av 2025 varit ett tillfälligt stopp för nya placeringar på det interna stödboendet Tellus har också bidragit till ökade externa kostnader. När verksamheten åter kan användas fullt ut förbättras förutsättningarna att minska antalet externa stödboendeplaceringar.

Under 2026 fortsätter också omställningsarbetet för att stärka hemmaplanslösningarna. Det bedöms ge effekt under kommande år i form av färre placeringar och kortare placeringstider.

Handlingsplan för 2027–2029

Enligt kommunfullmäktiges beslut den 23 april revideras de ekonomiska ramarna för barn och unga inom individ- och familjeomsorgen för perioden 2027–2029. I förslaget ingår en budgetförstärkning om 107 mnkr för 2027, 98,5 mnkr för 2028 och 85,5 mnkr för 2029. Nämnden har samtidigt tagit fram en handlingsplan som bedöms minska kostnaderna med totalt 35,5 mnkr fram till och med 2029.

	2026	2027	2028	2029
Prognos	-121	-121	-121	-121
Budgetförstärkning		107	98,5	85,5
Bedömd kostnadsminskning genom handlingsplan		-14	-22,5	-35,5

Handlingsplanen för 2027–2029 bygger vidare på det omställningsarbete som pågår under 2026. Kostnadsminskningarna förväntas uppstå successivt i takt med att nya arbetssätt får genomslag, hemmaplanslösningar byggs ut och förmågan att ge rätt insats på rätt nivå stärks. Arbetet är koncentrerat till tre huvudområden.

Öka andelen arvoderade familjehem i stället för konsulentstödda familjehem

Efter att den regionala samordningen för rekrytering av familjehem har avvecklats pågår ett arbete för att rekrytera och behålla arvoderade familjehem. Syftet är att minska beroendet av konsulentstödda familjehem.

Arbetet handlar om att rekrytera fler arvoderade familjehem, ge bättre stöd under pågående uppdrag och minska risken för sammanbrott och omplaceringar. Det ska också bli lättare att matcha barnets behov med en placering som håller över tid.

Fram till och med 2029 bedöms antalet arvoderade familjehem öka, vilket kan minska kostnaderna med 3,5 mnkr.

Minska antalet placeringar i familjehem

En annan del av handlingsplanen är att minska antalet placeringar genom att oftare använda arbetssätt som gör det möjligt för barn att bo kvar hemma, när det är tryggt och lämpligt. Målet är också att barn som har placerats ska kunna återvända hem tidigare när förutsättningarna finns.

Ett viktigt arbetssätt i detta är förstärkt säkerhetsplanering, där barnets och familjens nätverk involveras tydligare för att skapa trygghet och stabilitet i hemmiljön. Genom en konkret plan för stöd i vardagen och tydlig ansvarsfördelning kan förutsättningarna förbättras för att barnet ska kunna bo kvar hemma på ett tryggt sätt.

Det bidrar till färre placeringar och därmed minskar kostnaderna med 3,5 mnkr fram till och med 2029.

Minska antalet placeringar i externa HVB-hem genom att stärka hemmaplanslösningarna

Det pågår flera satsningar för att stärka hemmaplanslösningarna. En viktig del är att utveckla mer intensiva öppenvårdsinsatser för barn, unga och deras familjer, så att stöd oftare kan ges på hemmaplan i stället för genom placering.

Arbetet omfattar tre team med olika inriktning. Ett team vänder sig till barn och unga med komplex problematik och har hög tillgänglighet dygnet runt. Ett annat team arbetar med placerade barn och unga för att skapa goda förutsättningar för en trygg och hållbar situation efter avslutad placering. Det tredje teamet riktar sig till familjer som behöver kompensatoriskt stöd under längre tid.

Under 2027 planeras också en pilot med ett mobilt team tillsammans med BUP, där kommun och region arbetar mer samordnat och nära barnet i

vardagen. Syftet är att barnet och familjen ska få ett mer samlat stöd i stället för insatser från flera verksamheter var för sig.

Sammantaget är målet att fler barn och unga ska kunna få stöd på hemmaplan, att placeringar ska bli färre och kortare och att övergången efter en placering ska fungera bättre. Det bedöms minska kostnaderna med 28,5 mnkr fram till och med 2029.

Sammanfattning

Handlingsplanen för individ- och familjeomsorgen beskriver de åtgärder som nämnden vidtar för att bromsa kostnadsutvecklingen, sänka kostnaderna och skapa bättre förutsättningar för en ekonomi i balans.

Effekterna behöver följas löpande och omprövas utifrån den faktiska utvecklingen inom försörjningsstöd samt barn och unga. Nämnden kommer att få information i månadsrapporteringen om hur arbetet fortskrider, vilka effekter som uppnås och om det finns behov av justerade bedömningar eller ytterligare åtgärder.

Månadsrapport april 2026 – Individ- och familjeomsorgsnämnden

Innehållsförteckning

Individ- och familjeomsorgsnämnd	3
Nämndens grunduppdrag	3
Uppdrag	3
Ekonomi	4
Individ- och familjeomsorgsnämnd och gemensam verksamhet	9
Ekonomi	9
Individ- och familjeomsorg	9
Ekonomi	9
Uppdrag	13
Uppdrag som stödjer måluppfyllelse	14
Återrapportering av delegationsbeslut	23

Individ- och familjeomsorgsnämnd

Nämndens grunduppdrag

Individ- och familjeomsorgen ansvarar för att familjer och enskilda får service, upplysningar, råd, stöd, behandling, försörjningsstöd och annat bistånd enligt bland annat socialtjänstlagen (SoL), lagen om placering av barn i skyddat boende, lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Verksamheten ska bygga på ett hälsofrämjande förhållningssätt där individens resurser tillvaratas och stärks genom självbestämmande, delaktighet och inflytande.

Under 2025 har den nya socialtjänstlagen trätt i kraft, med frågor som rör bland annat förebyggande verksamhet och att socialtjänsten ska vara kunskapsbaserad. Detta påverkar hela socialförvaltningen och inte minst individ- och familjeomsorgen. Med hjälp av statsbidrag görs vissa satsningar inom barn- och ungdomsvården, i enlighet med politiska prioriteringar.

Jönköpings kommun har låga utbetalningar av försörjningsstöd i jämförelse med många andra kommuner. Dock syns nu en ökning av utbetalningarna, kopplat till sämre konjunktur.

Det är ett högt omvandlingstryck inom individ- och familjeomsorgen, bland annat beroende på ny lagstiftning som genomförts eller planeras. Regeringens initiativ påverkar flera delar av individ- och familjeomsorgen. Ett aktuellt exempel är aktivitetskravet inom försörjningsstödet som kommer att kräva stora insatser under 2026. Nyligen har propositionen lagts gällande nya lagar som bland annat rör verksamhet inom skadligt bruk och beroende framöver (kopplat till samsjuklighetsdelegationen). Från och med 2027 väntas också ny lag "Lagen om insatser inom socialtjänsten när samtycke saknas" som medför förändringar inom barn- och ungdomsvården. Det blir mer av "mellantvång" och bland annat planeras möjlighet att ge vårdnadshavare vite om de ej medverkar till insatser.

Barn- och ungdomsvården är över huvud taget fortsatt i fokus. Kostnaderna har ökat under 2025, kopplat till fler placeringar på HVB och SIS. Att förhindra att unga dras in i organiserad brottslighet är en absolut prioritet. Ett särskilt "team Krim" har startat och det sker en tät samverkan med polis, skola och övriga samhället när det gäller dessa frågor.

Barn- och ungdomsvårdens placeringar samt det ökade försörjningsstödet har lett till underskott i bokslutet 2025 och en prognos som visar ett än större underskott 2026. Detta kommer att kräva välgval framåt.

Uppdrag

Uppdrag som kommunfullmäktige beslutat om följs upp i fördjupad månadsrapport. Nämnderna följer också upp egna beslutade uppdrag i den fördjupade månadsrapporten.

Uppföljningen sker genom en statusangivelse och i de fall det finns skäl för det en kompletterande uppföljningskommentar.

 Ej påbörjad
  Pågående
  Avvikelse
  Genomfört
  Avslutad utan att genomföras

I detta avsnitt framgår de uppdrag som har noterats med en avvikelse. Till uppdragen finns en förklaring till avvikelsen. Om det inte finns uppdrag med i detta avsnitt betyder det att inga uppdrag har bedömts ha en avvikelse.

Sist i månadsrapporten finns en fullständig sammanställning av alla uppdrag.

Ekonomi

Driftbudget

mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Prognos 2026	Avvikelse	Avvikelse %
Nämnd och gemensam verksamhet	35,5	39,3	39,3	0,0	0,0 %
Individ- och familjeomsorg	689,7	670,7	783,9	-113,2	-16,9 %
Försörjningsstöd	170,4	166,5	188,5	-22,0	-13,2 %
Flyktingmottagning	-5,7	-3,2	-3,2	0,0	-0,0 %
Individ- och familjeomsorgsnämnd	889,9	873,3	1 008,5	-135,2	-15,5 %

Individ- och familjeomsorgsnämndens budget är 873,3 mnkr för 2026 och prognosen visar en negativ avvikelse mot budget på 135,2 mnkr eller 15,5 %, jämfört med -121 mnkr föregående prognosen.

Nämnd och gemensam verksamhet redovisar ingen avvikelse mot budget.

Den största avvikelsen finns inom barn- och ungdomsvården där underskottet uppgår till -113,2 mnkr. Det är framför allt externa- och familjehemsplaceringar som driver kostnadsökningen, men prognosen visar ett förbättrat resultat jämfört med föregående månad.

Försörjningsstöd visar ett underskott på 22 mnkr till följd av ökade utbetalningar av ekonomiskt bistånd, vilket är 3 mnkr högre än prognosen i första kvartalet.

Flyktingmottagningens prognos ligger i linje med budget och därför inte uppvisar någon avvikelse.

Området vuxen bedöms hålla sig inom tilldelade budgetramar.

Åtgärdsplan

Åtgärder

En översyn av individ- och familjeomsorgsnämndens ekonomiska förutsättningar pågår på uppdrag av kommunstyrelsen. Nämnden har tagit fram en handlingsplan för 2026–2029, som bifogas månadsrapporten som ett separat underlag.

Statsbidrag

Totalt ansökt för nämnden 2026

Mnkr med en decimal	Beviljat 2025	Ansökt t o m april 2026	Prognos ansökan 2026	Beviljat t o m april 2026
	31,4	63,2	64,4	44,2

Återbetalning av statsbidrag kan bli aktuellt om inte alla medel nyttjas enligt anvisningarna under respektive år. En del av statsbidragen kommer i olika omfattning fördelas mellan de tre nämnderna som socialförvaltningens verksamhet finns inom: äldrenämnden (ÄN), funktionsstödsnämnden (FN) samt individ- och familjeomsorgsnämnden (IN). Det finns en osäkerhet kring vilka år statsbidragen kommer finnas.

Specifikation de 10 största statsbidragen

	Mnkr, med en decimal	Kommentar	Beviljat 2025	Ansökt t o m april 2026	Prognos ansökan 2026	Beviljat t o m april 2026	Kan sökas 2027	Kan sökas 2028
1	Nya SoL	Fördelas mellan ÄN, FN och IN.	13,9	25,2	25,2	25,2	Ja	Ja
2	Placeringsneutral subvention		4,8	4,7	4,7	4,7	Ja	
3	Förebygga kriminalitet		2,9	3,9	3,9	3,9	Ja	
4	Psykisk hälsa	Fördelas mellan FN och IN.	2,9	0	2,9	0		
5	Förebygga brottslighet		1,7	2,8	2,8	0	Ja	
6	Organiserad brottslighet		1,8	11,1	11,1	2,8		
7	Stärkt Civilt försvar	Fördelas mellan ÄN, FN och IN.	0,8	5,9	5,9	2,5	Ja	Nej
8	Föräldraskapsstöd		1,4	1,4	1,4	1,4	Ja	Nej
9	Brottsförebyggande åtgärder		0	1,3	1,3	1,3		
10	Skolsociala team	Motsvarande statsbidrag finns för skolan.	1,2	0	1,2	0	Ja	Ja

Budgetförändringar och effektiviseringar

Mnkr	Uppföljning	Budget	Prognos
Resursberäkning demografi, ökat antal invånare	Förändringen är inarbetad i budgetramen för 2026. Budgeten har använts till utökad personalkostnad inom området Barn-och ungdomsvård.	1,3	1,3
MIKA-mottagning helårseffekt 2026	Förändringen är inarbetad i budgetramen för 2026. Budgeten har använts till utökad personalkostnader för två heltidstjänster inom området Vuxen, Enheten för Relationsvård.	0,9	0,9
Införande av aktivitetskrav, en tjänst	Förändringen är inarbetad i budgetramen för 2026. Budgeten har använts för utökad personalkostnader genom anställningen av en projektledare, som påbörjade sin tjänst i februari. Syftet är att förbereda införandet av aktivitetskrav under första halvåret. Ett nära samarbete sker mellan Försörjningsstöd och AMA.	0,8	0,8
Budgetförstärkning försörjningsstöd	Förändringen är inarbetad i budgetramen för 2026. Budgeten använts för ett ökat utbetald ekonomiskt bistånd, i enlighet med det ökade antalet hushåll som omfattas.	6,0	6,0
Budgetförstärkning barn och ungdom (förändrad SiS-rabatt)	Förändringen är inarbetad i budgetramen för 2026. Budgeten har använts till utökad kostnader för externa placeringar.	6,0	6,0

Omställning till mer hemmaplanslösningar

Antal unika individer placerade på våra interna HVB och vårt stödboende har ökat och köpta externa placeringar i samma vårdformer har minskat lite från januari till mars månad. Det är 11 st fler barn i familjehemsplaceringar i mars jämfört med i januari. En liten ökning har skett även för konsulentstödd familjehemsvård (3 st individer) men lägre än förväntat eftersom ett stort antal barn har identifierats ha behov av familjehemsvård i utredningsenheterna under samma tidsperiod.

Externt köpt öppenvård består till största del av insatser för placerade barn i andra kommuner, öppenvård inom friskoleverksamhet och specialbehandling för målgrupp som vi inte har egna resurser att möta.

Antal orosanmälningar har varit betydligt högre under mars månad jämfört med tidigare månader och därför finns det skäl att anta att insatser av alla slag kan komma att öka även under kommande månader.

Ett MST-team är nu på plats inom öppenvården och har sedan ca en månad tillbaka börjat arbeta men verksamheten är under uppbyggnad och har ännu inte full kapacitet.

Antalet årsplaceringar ungdomar

Interna placeringar (Prinseryd, Kärrarp, Söder, Tellus)

	2023	2024	2025	2026-03
	25	26,6	19,4	24,2*

* HVB söder är nedlagt

Externa placeringar (SiS, HVB, stödboende)

	2023	2024	2025	2026-03
	56,2	57,9	70,3	86,9

Familjehem

	2023	2024	2025	2026-03
	143	128	127	158

Familje- och ungdomsteam (öppenvårdsinsats)

	2023	2024	2025	2026-03
	294	363	390	385

Antalet orosanmälningar (aktualiseringar)**Anmälningar och ansökningar**

	202601	202602	202603
	634	612	735

Antal utredningar / antal anmälningar = av så många anmälningar blir det utredning

	2024	2025	2026-03
	25%	25%	28 %

Investeringar

Verksamhet	Projekt (belopp i mnkr)	Årets budget	Årets prognos	Avvikelse	Genomför andegrad %
51 Individ- och familjeomsorg	Anpassning av lokaler individ- och familjeomsorg (TN)	0,6	0,6	0,0	100,0 %
51 Individ- och familjeomsorg	Inventarier individ- och familjeomsorg (IN)	0,4			
51 Individ- och familjeomsorg	Stugor kategoriboende (TN)	8,2	6,9	1,3	84,1 %
Totalt		9,2	7,5	1,3	

Uppföljning av större investeringar

Större investeringar är investeringar med total budget över tio miljoner kronor och som ska slutredovisas till kommunstyrelsen efter att investeringen genomförts. Större investeringar följs upp av genomförande nämnd i samband med fördjupade månadsrapporter. Uppföljningen består av prognos avseende årets budget samt total budget samt en bedömning om det finns risk för negativ avvikelse gentemot budget, tidplan och i förekommande fall lokalprogram.

Riskbedömningen är tregradig; *ingen bedömd risk för avvikelse* (grön), *risk för avvikelse* (gul) och *stor risk för avvikelse/konstaterad avvikelse* (röd).

Månadsrapport april 2026

Nämnd	Projekt (belopp i mnkr)	Status projekt	Total beslutad budget	Total prognos	Årets budget	Årets utfall	Status budget	Status tidplan	Status lokalprogram
IN	Stugor kategoriboende (TN)	Utredning	12,7	13,4	8,2	6,9			

Stugor kategoriboende

Kategoriboendet Talliden återstår att bygga där permanent bygglov sökes istället för temporärt. Tidplanen hänger på beslut för bygglovet. Permanent bygglov innebär också ökade krav på tillgänglighet och energiförbrukning vilket gör att total prognos överstiger beslutad budget.

Individ- och familjeomsorgsnämnd och gemensam verksamhet

Ekonomi

Driftbudget

mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Prognos 2026	Avvikelse	Avvikelse %
Nämnd och gemensam verksamhet	35,5	39,3	39,3	0,0	0,0 %

Nämnd och gemensam verksamhet visar i prognosen efter april inte på någon avvikelse mot budget för 2026.

Individ- och familjeomsorg

Ekonomi

Driftbudget

mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Prognos 2026	Avvikelse	Avvikelse %
Barn- och ungdomsvården	527,1	489,3	602,6	-113,3	-23,2 %
Vuxenområde	157,2	163,2	163,2	0,0	0,0 %
- varav våld i nära relation	21,8	25,1	25,1	0,0	0,0 %
Övergripande IFO	5,5	18,2	18,2	0,0	0,0 %
Individ- och familjeomsorg	689,8	670,7	783,9	-113,2	-16,9 %
Försörjningsstöd	170,4	166,5	188,5	-22,0	-13,2 %
- varav ekonomiskt bistånd	117,3	107,8	129,8	-22,0	-20,4 %
Flyktningmottagning	-5,7	-3,2	-3,2	0,0	-0,0 %
Summa individ och familjeomsorg	854,4	834,0	969,3	-135,3	-16,2 %

Individ- och familjeomsorg redovisar ett minskat underskott om 135,2 mnkr. Underskottet inom barn- och ungdomsvården har minskat till -113,2 mnkr, jämfört med -121 mnkr föregående prognos. Försörjningsstödet underskott har däremot ökat och uppgår till -22 mnkr, jämfört med -19 mnkr föregående prognos.

Barn- och ungdomsvården

Inom barn- och ungdomsvården är det framför allt externa placeringar som driver

kostnadsökningen, med ett beräknat underskott om 89 mnkr. Prognosen visar ett förbättrat resultat med 8 mnkr jämför med föregående månad.

Förbättringen beror på ett förändrade placeringsmönstret avseende placeringstyp. Antalet nya SiS-placeringar, som utgör det mest kostnadsdrivande placeringsalternativet, har varit lägre. Samtidigt har verksamheten kunnat öka beläggningen på egna interna HVB-hem och stödboenden i stället för externa placeringar. Dessa verksamheter har nu full beläggning.

I nuläget ser vi en minskad kostnad. I prognosen har vi samtidigt tagit hänsyn till att antalet orosanmälningar ligger på den högsta nivån under de senaste tre åren, vilket bedöms kunna påverka antalet placeringar med viss fördröjning, inom cirka fyra månader. Osäkerheten i prognosen är därför fortsatt stor, eftersom kostnadsutvecklingen påverkas av antalet nya placeringar, placeringstidernas längd och andelen kostsamma placeringar.

När det gäller konsulentstödda och arvoderade familjehem bedöms det totala underskottet uppgå till 24 mnkr. Trenden visar dock att kostnaderna för konsulentstödda familjehem har minskat, vilket innebär att ett annat scenario om ett minskat antal placeringar och kortare placeringstider kan följas. Detta beräknas bidra till att underskottet reduceras till 19 mnkr. Kostnaderna för arvoderade familjehem visar däremot en ökning, vilket innebär en budgetavvikelse om cirka –6 mnkr, jämfört med –3 mnkr föregående prognos.

Statistiken bekräftar verksamhetens effektiva arbete i enlighet med uppdraget att minska antalet konsulentstödda placeringar och öka andelen egna familjehemsinsatser.

Försörjningsstöd

Området försörjningsstöd visar ett underskott om 22 mnkr i månadens prognos, vilket är 3 mnkr sämre jämfört med prognosen efter första kvartalet.

Den initiala prognosen baserades på en nivå mellan utfallen i de två framtagna scenarierna. Efter avslutat första kvartal kan en tydligare ökning i kostnadsutvecklingen konstateras. Nämnden bedömer att kostnaderna för ekonomiskt bistånd kommer att fortsätta öka under 2026 i linje med SKR:s senaste bedömning som pekar på en långsammare konjunkturåterhämtning.

Scenario 2 bygger på antagandet att den höga ökningstakten från 2025 fortsätter även under 2026. I detta scenario ökar antalet hushåll med 8 procent. Kostnaderna stiger med 13 mnkr jämfört med 2025, vilket innebär en total årskostnad på 130 mnkr. 1 mnkr av ökningen beror på normuppräkningen. Detta scenario skulle leda till en budgetavvikelse på –22 mnkr under 2026.

Kostnadsökningen drivs av flera omvärlds- och verksamhetsfaktorer, inklusive ett svagt arbetsmarknadsläge, ökade volymer samt en växande grupp hushåll med långvarigt bistånd. Inflödet till försörjningsstödet är fortsatt större än utflödet, vilket riskerar att etablera en högre och mer varaktig kostnadsnivå under året.

Personalkostnaderna inom området ligger för närvarande över budget på grund av ett ökat ärendeflöde, men på sikt bedöms de återgå till de uppsatt budgetramarna i ett helårsperspektiv.

Verksamheten har tagit fram två scenarier som utgår från utvecklingen 2025, inklusive identifierade säsongseffekter. På grund av den aktuella kostnadsutvecklingen bedöms Scenario 1 inte vara relevant i nuläget.

I Scenario 1 antas en mer dämpad ökningstakt jämfört med utvecklingen under 2025. Antalet hushåll som får ekonomiskt bistånd bedöms då öka med 2 procent under 2026. Kostnaderna väntas öka med 7 mnkr jämfört med 2025, vilket innebär en total årskostnad på 124 mnkr. Av denna kostnadsökning bedöms knappt 1 mnkr vara hänförlig till normuppräkningsökningen om 0,7 procent. Om detta scenario skulle realiseras uppstår en budgetavvikelse på –16 mnkr för året.

Förberedelsearbetet av aktivitetskrav har påbörjats, planeringen för verksamheten ska utgå från nivån på statsbidraget.

Sammanfattning av de viktigaste kostnadsdrivare 2026:

- Svagt konjunkturläge och högre arbetslöshet.
- Ökande antal hushåll samt stigande utbetalningar under 2025 och in i 2026.
- Fler hushåll med långvarigt bistånd.
- Individer som lämnar andra ersättningssystem och övergår till försörjningsstöd.
- Fortsatt höga levnads- och boendekostnader.

Vuxenområde

Området Vuxen bedöms hålla sig inom tilldelade budgetramar.

Avhopparverksamheten är ett uppdrag som tillkommit utan full finansiering. För att hantera satsningen inom befintlig budgetram kan det behöva ses över hur resurser och kostnader fördelas mellan olika delar av verksamheten.

Övergripande IFO

Övergripande IFO är centrala poster som funktionsledning, utbildning och anpassning inom funktionen. Här räknas det med en budget i balans.

Flyktingverksamhet

På grund av budgetjusteringar av lokalkostnader ligger Flyktingmottagnings budget i linje med prognos och uppvisar därför inte någon avvikelse.

Volymmått

Med start 2026 kommer statistiken att redovisas med en månads fördröjning för att säkerställa kvalitet och tillförlitlighet. Detta medför att jämförelser med tidigare års siffror inte kan göras på ett rättvisande sätt.

Försörjningsstöd	jan-mars 2025	jan-mars 2026
Antal hushåll	1 180	1 422
- varav under 25 år	107	151
Antal nya ärenden	64	77
Antal långvarigt försörjningsstödsberoende hushåll	506	573
Väntetid i dagar för nybesök	19	30

Barn och ungdomsvård	jan-mars 2025	jan-mars 2026
Antal årsplaceringar på institution	72,3	85,9
- varav internt HVB Kärrarp	4,1	4,6
- varav internt HVB Prinseryd	4,8	4,7
- varav flickor/pojkar i procent	39/61	40/60
- varav barn 0-12 år i procent	4	5
Antal unika individer placerad på institution	101	117
- varav antal flickor/pojkar	45/55	53/47
Årsplaceringar på Tellus	15,3	12,1
- varav flickor/pojkar i procent	63/37	64/36
Antal familjehemsplaceringar	122	153
- varav flickor/pojkar i procent	55/45	56/44
- varav barn 0-12 år i procent	48	53
- varav arvoderade/ konsulentstödda hem i procent	84/16	78/22
Familj- och ungdomsbehandling	379	378
- varav flickor/pojkar i procent	48/52	49/51

Särskild uppföljning barn och ungdom	26-jan	26-feb	26 -mars
Antalet anmälningar/ansökningar	566	546	734
Antal förhandsbedömningar som inte är avslutade inom 14 dgr	126	95	91
Antal utredningar som överskrider 4 månader	47	51	48
Ej fördelade ärenden på handläggare	9	22	19
Ej fördelade öppenvårdsärenden	39	61	76

Vuxenområde	jan-mars 2025	jan-mars 2026
Antal årsplaceringar på institution	47,9	52,5
-varav externa placeringar	24,8	30,1
-varav Bruksborg	21,1	22,4
-varav kvinnor/män i procent	25/75	29/71
Antal LVM-placeringar	6,4	7,3
Antal unika individer placerad på institution	72	82
-varav antal kvinnor/män	20/80	22/78

Ensamkommande barn	25-mars	26 -mars
Antal ensamkommande barn placerade i interna HVB och stödboende	10	4
Antal ensamkommande barn placerade i familjehem (inkl jourhem)	7	7
*varav konsulentstödda	2	1
Antal ensamkommande barn placerade i externa HVB och stödboende	1	1

Ensamkommande barn	25-mars	26 -mars
*varav placerade enligt LVU	0	0
Total antal ensamkommande barn	18	12
*varav flickor/pojkar	4/14	4/8
*varav uppehållstillstånd	14	11
*varav asylsökande	4	1

Uppdrag

I detta avsnitt ingår samtliga uppdrag som beslutats av kommunfullmäktige eller nämnd.

 Ej påbörjad Pågående Avvikelse Genomfört Avslutad utan att genomföras

Uppdrag	Beslutat av (datum)	Status
Skapa och erbjuda prao, APL-platser och praktik Samtliga nämnder ges i uppdrag att inom ramen för sin verksamhet, skapa och erbjuda prao, APL-platser och praktik i samverkan med utbildningsförvaltningen. Kommunala bolag uppmanas att bidra till detta arbete.	Kommunfullmäktige 2023-11-29 § 230	 Ett arbete har påbörjats på socialförvaltningen för att skapa ett mer gemensamt PRAO-upplägg som ska möjliggöra ett större mottagande av elever i årskurs 8 och 9.
Arbetet runt barn och unga Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda hur ett stöd skulle kunna utformas med syfte att tydliggöra för vårdnadshavare/föräldrar skolans respektive hemmets ansvar och skyldigheter, samt öka kunskapen och förståelsen för framgångsfaktorer och förhållningssätt som kan bidra till ökad måluppfyllelse i skolan. Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att i sin familjestödsverksamhet riktad mot grundskoleåldern beakta och implementera det stöd som framarbetas av barn- och utbildningsnämnden.	Kommunfullmäktige 2022-11-24 § 290	 Individ- och familjeomsorgsnämnden avvaktar barn- och utbildningsnämndens arbete för att därefter gemensamt kunna utforma behovet av stöd. Barn- och utbildningsnämnden har ett utkast till förväntansdokument där slutversionen bör vara klart till sommaren 2026.
Väld och kriminalitet Individ- och familjeomsorgsnämnden får i uppdrag att föra dialog med regionen samt intresserade kommuner i länet om möjlighet till ett framtida samarbete kring en MIKA-mottagning.	Kommunfullmäktige 2024-06-19 § 121	 Enheten för relationsväld (ERV) är klara med rekryteringen för behandlare, som tillträder den 4 maj. Samordnare för behandlingsgruppen är också rekryterad och har just klivit på sin tjänst. Under våren har förvaltningen haft dialog med regionens hälso- och sjukvård och skrivit fram ett underlag där behoven av samverkan tydliggjorts. I april genomfördes ett uppstartsmöte för arbetsledningen på ERV i syfte att planera uppstart av MIKA-mottagning. Innan sommaren planeras en omvärldsbevakning att genomföras.
Omställning till mer hemmaplanslösningar Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att i den fördjupade månadsrapporten löpande redovisa förändringen och resultatet av omställningen till mer hemmaplanslösningar.	Kommunfullmäktige 2024-11-28 § 242	 Pågår och redovisas i fördjupad månadsrapport
Uppföljning och utvärdering av modellen för demokratidialoger Samtliga nämnder får i uppdrag att beakta vad	Kommunfullmäktige 2025-03-27 § 85	 Individ- och familjeomsorgsnämnden har tagit

Uppdrag	Beslutat av (datum)	Status
som framkommer i genomförd utvärdering samt aktuellt kommunalrådsyttrande i sitt fortsatta arbete med barn och ungas delaktighet och inflytande.		del av den genomförda utvärderingen samt aktuellt kommunalrådsyttrande. Nämnden beaktar nämnda underlag i sitt fortsatta arbete gällande barn och ungas delaktighet och inflytande.
Anvisning av nyanlända m.fl. år 2026 Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att, i samverkan med Länsstyrelsen och berörda kommuner, fortsätta dialogen i syfte att säkerställa ett samordnat, hållbart och kvalitativt mottagande i länet.	Kommunfullmäktige 2026-01-22 § 18	 Individ- och familjeomsorgsnämnden har i samverkan med förvaltningen tagit fram en ordning för hur förvaltningen ska bereda förslag till reviderade anvisningstal för kommande verksamhetsår. Behov av att föreslå reviderade anvisningstal till nämnden utgår från att förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar för att Jönköpings kommun att öka sitt mottagande och att det finns kommuner i länet som önskar att minska sitt mottagande med motsvarande antal. Aktuell bedömning görs årligen av förvaltningen. Efter beslut i nämnd är det sedan Länsstyrelsen som beslutar om och fastställer anvisningstal för aktuellt verksamhetsår.
Översyn av individ- och familjeomsorgsnämndens ekonomiska förutsättningar för verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027- 2029 Kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att initiera en översyn av individ- och familjeomsorgsnämndens ekonomiska förutsättningar för verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027-2029. Styrgruppens arbete förväntas pågå under perioden från 2026-02-03 fram till att ordinarie budgetarbete startar under 2026. Styrgruppens arbete återredovisas till kommunstyrelsen i samband med månadsrapporter och fördjupade månadsrapporter under perioden 2026-02-03 till ordinarie budgetarbete startar under 2026.	Kommunstyrelse 2026-02-03 Kommunstyrelsen § 38	 Handlingsplan är framtagen för innevarande år och för år 2027-2029

Uppdrag som stödjer måluppfyllelse

Mål: Medborgare - Genom hälsofrämjande förhållningssätt, dialog, lärande och systematik ska nämnden fortsätta utveckla tillgängliga, förebyggande och kunskapsbaserade arbetssätt och insatser av god kvalitet för kommunens medborgare - (vad vi erbjuder för stöd)

Uppdrag
Hemmaplanslösningar Förvaltningen ges i uppdrag att utveckla arbetssätt för att kunna erbjuda förbättrade hemmaplanslösningar för placeringsnära barn och unga.
Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 79 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.
Uppdraget är särskilt prioriterat under året och redovisas särskilt i de fördjupade månadsrapporterna, samt muntligt till nämnden i december.
 Pågående enligt plan
Antal unika individer placerade på våra interna HVB och vårt stödboende har ökat och köpta externa placeringar i samma

Uppdrag

vårdformer har minskat lite från januari till mars månad. Det är 11 st fler barn i familjehemsplaceringar i mars jämfört med i januari. En liten ökning har skett även för konsulentstött familjehemsvård (3 st individer) men lägre än förväntat eftersom ett stort antal barn har identifierats ha behov av familjehemsvård i utredningsenheterna under samma tidsperiod.

Externt köpt öppenvård består till största del av insatser för placerade barn i andra kommuner, öppenvård inom friskoleverksamhet och specialbehandling för målgrupp som vi inte har egna resurser att möta.

Antal orosanmälningar var betydligt högre under mars månad jämfört med tidigare månader och därför finns det skäl att anta att insatser av alla slag kan komma att öka även under kommande månader.

Ett MST-team är nu på plats inom öppenvården och har sedan ca en månad tillbaka börjat arbeta, men verksamheten är under uppbyggnad och har ännu inte full kapacitet.

Utveckla familjehemsvården

Förvaltningen ges i uppdrag att arbeta fram en struktur för rekrytering av familjehem, samt att utveckla och pröva ett koncept för förstärkt familjehemsvård i syfte att bidra till stabilare placeringar.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 79 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i november, samt i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Arbetet med att ta fram stödpaket till familjehem i olika situationer fortgår. Förändringar i organisering av rekrytering och utredning av familjehem och jourhem har börjat gälla och arbetet kommer att följas framöver.

Gemensamt tvärprofessionellt team i samverkan mellan Region och kommuner i Jönköpings län

Förvaltningen ges i uppdrag att delta i arbetet med att ta fram ett tvärprofessionellt mobilt team i samverkan Region Jönköpings läns barn- och ungdomspsykiatri samt länets övriga kommuner.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 4 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i september, samt i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Individ- och familjeomsorgsnämnd

En förstudie gjordes under 2025 och under våren 2026 ska en arbetsgrupp ta fram ett konkret förslag på ett gemensamt tvärprofessionellt team i samverkan mellan Region Jönköpings län och länets kommuner. Tanken är att teamet ska arbeta med de barn som har så komplexa behov att en huvudman inte själv kan ge det skydd, stöd och behandling som barnet behöver. Ett förslag ska finnas klart innan sommaren.

Utveckling av arbetet inom verksamheten avhoppare och kriminalitet

Förvaltningen ges i uppdrag att fortsatt erbjuda avhopparverksamhet och utveckla stöd till personer som vill lämna en kriminell livsstil enligt nya socialtjänstlagen.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 171 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i oktober, samt i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Arbete pågår enligt plan.

Utveckling av arbetet inom verksamheten relationsvård

Förvaltningen ges i uppdrag att fortsatt utveckla arbetet för målgrupperna våldsutsatta, våldsutövare, personer som köper (KAST-mottagning) och säljer sex (MIKA-mottagning) mot ersättning. Gällande MIKA- och KAST-mottagningen ska förvaltningen fortsatt undersöka hur samverkan med region och andra kommuner i länet ska se ut.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 47 och 48 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun

Uppdraget redovisas till nämnd i verksamhetsberättelse.

Pågående enligt plan

Arbete pågår enligt plan. Redovisas i nämndens verksamhetsberättelse.

Enheten för relationsvård (ERV) är klara med rekryteringen för behandlare, som tillträder den 4 maj. Samordnare för behandlingsgruppen är också rekryterad och har just klivit på sin tjänst. Under våren har förvaltningen haft dialog med regionens hälso- och sjukvård och skrivit fram ett underlag där behoven av samverkan tydliggjorts. I april genomfördes ett uppstartsmöte för arbetsledningen på ERV i syfte att planera uppstart av MIKA-mottagning. Innan sommaren planeras en omvärldsbevakning att genomföras.

Utveckling av arbetet inom verksamheten bostadssocialt arbete

Förvaltningen ges i uppdrag att fortsatt utveckla arbetssätt gällande socialförvaltningens bostadssociala kontrakt.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 85 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas till nämnd i verksamhetsberättelse.

Pågående enligt plan

Arbete pågår enligt plan. Redovisas i nämndens verksamhetsberättelse.

Utveckling av arbetet inom verksamheten skadligt bruk och beroende. Arbetet ska ske i linje med samsjuklighetsdelegationens intentioner.

Förvaltningen ges i uppdrag att fortsatt utveckla arbetsformer och insatser på hemmaplan.

Uppdrag

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 4 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas till nämnd i verksamhetsberättelse.

 Pågående enligt plan

Arbete pågår enligt plan.

Angående samsjuklighetsreformen har lagrådsremiss tagits fram och proposition har lämnats över till riksdagen. Reformen sammanfattas i tio bärande delar:

(1) Tydligare ansvarsfördelning - regionen ska ansvara för all behandling (2) samordnad behandling med andra psykiatriska tillstånd (3) mer fokus på skadereducerande insatser (4) perspektivförskjutning till socialtjänstens kärnuppdrag (5) hälso- och sjukvårdens ansvar på HVB (6) Samordnad vård- och stödverksamhet (7) vikten av personligt stöd (8) stärkt brukarinflytande och minskad stigmatisering (9) uppföljning med målbilderna i fokus (10) behovsanpassad tvångsvårdslagstiftning.

Införandet planeras ske i två steg där förändringar i tvångsvårdslagstiftningen kommer senare.

Nytt IOP med Hela människan

Förvaltningen ges i uppdrag att tillsammans med Hela människan ta fram förslag på nytt IOP som löper på fem år med ömsesidig uppsägningstid om ett år.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 85 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas skriftligt i oktober, samt i verksamhetsberättelsen.

 Pågående enligt plan

Arbetet med att ta fram ett förslag på nytt IOP pågår enligt plan tillsammans med Hela Människan.

Minska andelen felaktiga utbetalningar inom försörjningsstödet

Arbetet ska bidra till en rättssäker och effektiv handläggning där risken för felaktiga utbetalningar minimeras. Fokus ligger på att stärka det förebyggande arbetet genom tydliga rutiner, utbildning och systematiska kontroller samt att säkerställa snabb och korrekt hantering när fel uppstår.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i november, samt i verksamhetsberättelsen.

 Pågående enligt plan

Arbetet med att minska andelen felaktiga utbetalningar bedrivs strukturerat och systematiskt inom ramen för förvaltningens kvalitets- och internkontrollarbete. Under perioden har en handbok för utredning av felaktiga utbetalningar och bidragsbrott färdigställts (Version 1.0 – 2025). Handboken tydliggör ansvar, roller, lagstöd och handlägningsprocess från förhandsbedömning till beslut, återkrav och eventuell polisanmälan. Syftet är att säkerställa en enhetlig, rättssäker och effektiv hantering.

Parallellt pågår ett arbete med att förtydliga interna rutiner och processer, särskilt avseende rapportering av misstänkta felaktigheter, dokumentation i Combine samt genomförande av kommunikering enligt Förvaltningslagen. Fokus ligger på att skapa tydlighet i ansvarsfördelning mellan ordinarie handläggare och FUT-utredare samt att stärka kvaliteten i förhandsbedömningar.

Arbetet omfattar både förebyggande och upptäckande insatser. Stickprov och internkontroller används för att identifiera återkommande brister och utvecklingsområden. Statistik över återkrav, eftergifter och polisanmälningar analyseras löpande för att identifiera mönster och riskområden. Målsättningen är att minska andelen felaktiga utbetalningar genom förbättrad kvalitet i utredningar och beslut, snarare än genom enbart ökad kontroll i efterhand.

I ett läge där volymerna inom försörjningsstödet ökar förstärks kraven på kontroll och kvalitet. En hög ärendemängd innebär en ökad risk för såväl förbiseenden som bristande uppföljning. Arbetet med felaktiga utbetalningar är därför en central del i att säkerställa god ekonomisk hushållning och upprätthålla förtroendet för verksamheten. Det handlar både om att förebygga fel genom tydligare struktur och att agera konsekvent när avvikelser identifieras.

Arbetet fortsätter med implementering av handboken i samtliga enheter, utbildningsinsatser för medarbetare samt fortsatt utveckling av uppföljningsindikatorer inom ramen för internkontrollplanen.

Utveckla och implementera ett hållbart arbetssätt för att möta det nya aktivitetskravet inom försörjningsstödet från 1 juli 2026.

Förvaltningen ges i uppdrag av nämnden att i samverkan med arbetsmarknadsavdelningen (AMA) ta fram och införa rutiner, metoder och samverkansformer som möjliggör ett rättssäkert, effektivt och individanpassat genomförande av aktivitetskravet samt ta fram uppföljningssystem för att säkerställa att aktivitetskravet tillämpas likvärdigt och stödjer individens väg till egen försörjning.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 57 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i maj och december, samt i verksamhetsberättelsen.

 Pågående enligt plan

Samlad bedömning

Arbetet med att förbereda införandet av det nya aktivitetskravet fortsätter enligt plan. Förvaltningen har etablerat ett strukturerat och projektbaserat arbetssätt med tvärfunktionell samverkan och tydlig koppling till nämndens mål. Sammantaget bedöms arbetet ligga i fas inför ikraftträdandet den 1 juli 2026.

Under perioden har arbetet fortsatt med analys av målgruppen, särskilt hushåll med långvarigt försörjningsstöd samt hushåll som överstiger tre månader i bistånd, eftersom dessa kommer att omfattas av kravet på heltidsaktivitet. Parallellt pågår analys av befintlig aktivitetskapacitet samt utveckling av processer mellan myndighetsutövning och arbetsmarknadsinsatser.

Uppdrag

Syftet är att säkerställa en rättssäker, enhetlig och hållbar tillämpning.

Aktivitetskravet innebär ett mer formaliserat och uppföljningsintensivt arbetssätt med ökade krav på dokumentation, närvarouppföljning och konsekvent tillämpning av regelverket. Reformen införs samtidigt i ett läge där verksamheten fortsatt är påverkad av höga volymer inom försörjningsstödet. Det innebär att omställningen genomförs under ansträngda förutsättningar, vilket påverkar handläggningskapaciteten och förstärker behovet av tydliga och hållbara arbetssätt.

Bedömningen är att reformen initialt kommer att medföra ökade organisatoriska och ekonomiska krav, innan eventuella effekter på självförsörjning och biståndsnivåer kan få genomslag. En fördjupad resurs- och konsekvensanalys pågår fortsatt.

Fokus under kommande period är att färdigställa processer och riktlinjer, tydliggöra organisatoriska förutsättningar samt planera utbildnings- och implementeringsinsatser inför ikraftträdandet.

Förbättring av struktur för systematiskt kvalitetsarbete på områdesnivå

Förvaltningen ges i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla kvalitetskarter på områdesnivå. Genom att ange en långsiktig riktning, att reflektera över behov av omställning med anledning av ny socialtjänstlag och att definiera relevanta kvalitetsnyckeltal är syftet att bidra till en långsiktig kvalitetsutveckling.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas till nämnden i november via kvalitetsrapporten, samt i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Arbetet har påbörjats. Inom individ- och familjeomsorgen har arbete pågått med att definiera kvalitetsbegrepp inom IFO, något som framöver kommer att ha bäring både på övergripande målarbete, kvalitetskarter med mera.

Mål: Medborgare - Genom hälsofrämjande förhållningssätt, dialog, lärande och systematik ska nämnden fortsätta säkra god kvalitet och rättssäkra arbetsprocesser för kommunens medborgare - (hur vi erbjuder stöd)

Uppdrag

Fortsatt implementering av nya socialtjänstlagen

Den nya socialtjänstlagen (2025:400) kräver fortsatt implementerings- och utvecklingsarbete under 2026. Det handlar om att bedöma vilka insatser som ska finnas tillgängliga utan särskild behovsprövning, samt att bedöma hur dokumentationskravet ska se ut. Det handlar också om en övergripande fortsatt strävan att verksamheten ska vara förebyggande, lätt tillgänglig och kunskapsbaserad.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas till nämnd i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

De insatser som erbjuds utan behovsprövning tas upp till nämnd i april. Förberedelser sker för dokumentation i Combine.

Följa lagstadgade tider för placering i jourhem

Förvaltningen ges i uppdrag att arbeta med att följa placeringarna för barn i jourhem samt se till att placeringstiden inte överskrider lagstadgade tidsgränser.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 79 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas till nämnd i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Det strategiska arbetet med denna fråga är genomfört. Nu återstår att följa arbetet och utvecklingen framåt.

Forskning i socialförvaltningen

Förvaltningen ges i uppdrag att arbeta med vetenskap och beprövad erfarenhet genom olika följeforskningsprojekt. Uppdraget innefattar även att arrangera forskningsseminarium, bjuda in forskare till gemensamma chefsmöten och andra mötesforum (såsom workshops) i områden som har identifierats utifrån behov inom verksamheterna.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i september och är gemensamt för samtliga nämnder, uppdraget redovisas även till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Utifrån uppdraget med forskningsförankring i förvaltningen, pågår uppstart av 2-årigt ett följeforskningsprojekt i öppenvården inom IFO. Följeforskningsprojektet kopplat till Områdesutveckling genom platssamverkan pågår och ytterligare forskningsanknytning planeras till lagändringen för Aktivitetsersättning, här finns samverkansvinster genom dessa satsningar. Samverkan är därmed riktad externt också, bland annat till AMA. Vidare kommer projektet Mot ett

Uppdrag

Socialförvaltningsuniversitet att redovisas på chefsmötet den 24 april, fortsättning av aktiviteter kommer då att beskrivas. Följeforskning som påbörjades under projektiden för Chefen i fokus fortsätter och under 2026.

Utveckling av statistik och nyckeltal som medel för verksamhetsutveckling

Förvaltningen får i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla uppföljning med hjälp av statistik och nyckeltal. I detta ligger både att kvalitetssäkra statistik och att arbeta med att göra statistik och nyckeltal tillgänglig som ett medel för verksamhetsutveckling.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Arbete pågår i samverkan mellan ekonomienheten, kvalitetsenheten och enheten för digitalt stöd och säkerhet. Kvalitetssäkring av statistik är ett pågående uppdrag (som behöver fokus även efter i år). För att utveckla statistik och nyckeltal pågår nu också ett förbättrings- och utvecklingsarbete av beslutsstödet QlikSense, med syfte att det ska bli användbart inte bara för experter utan även i utökad omfattning kunna vara användbart för till exempel förvaltningens chefer.

Översyn av utskottsorganisationen

Förvaltningen ges i uppdrag att inför kommande mandatperiod genomföra en översyn och föreslå en förändring gällande utskottsorganisationen.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas skriftligt i juni, samt i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Uppdraget pågår enligt plan.

Mål: Medborgare - Digitaliseringens- och teknikens möjligheter ska nyttjas

Uppdrag

AI som medel för verksamhetsutveckling

AI-området generellt är identifierat som en viktig pusselbit i det digitala transformationsarbetet. För förvaltningen är det primära syftet att skapa nytta och identifiera tillämpningar i förhållande till förvaltningens processer som kan frigöra resurser och möjliggöra ett effektivare arbetssätt.

Dokumentationsassistenter (tal till journal) blir även framåt föremål för utvärdering och analys bland annat i handlägningsprocessen.

Förvaltningen kommer fortsatt delta i det nationella initiativet SVEA, som är en digital assistent, med syftet att främja nationell samverkan kring AI för textuppgifter och skapa förutsättningar för gemensamma lösningar i offentlig sektor. Prototypen, SVEA, kan sammanfatta och analysera stora mängder text, förbättra och redigera texter för att göra dem mer lättlästa och strukturerade, samt skapa nya texter. Under året ska fler verksamheter addera dokument och rutiner in i tjänsten för att bredda nyttan med tjänsten.

Med M365 som grund ska möjligheter till effektivare arbetssätt fortsatt identifieras. I tjänsten finns ett antal olika AI-baserade funktioner som bland annat kan effektivisera digitala möten där transkriberingsfunktioner förenklar mötesdokumentation. Nytt, roll och effekthemtagning behöver klargöras då dessa funktioner är förenade med utökade licenskostnader. Arbeta med att stärka och tydliggöra förvaltningens färdplan inom AI-området kommer genomföras löpande.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 67 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i maj och är gemensamt för samtliga nämnder, uppdraget redovisas även till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Planering och aktiviteter har initierats under Q1 i syfte att genomföra piloter med dokumentationsassistenter, dels i handlägningsprocesser, dels inom hälso- och sjukvård.

Digitalisering av administrativa processer

Socialförvaltningen ges i uppdrag att fortsätta digitaliseringen av administrativa processer genom att ersätta manuella och pappersbaserade rutiner med säkra, automatiserade och tillgängliga digitala processer för ökad effektivitet och service. Detta för att öka effektivitet, service och informationssäkerhet.

Under 2026 ska arbetet bland annat omfatta digitalisering av administrativa flöden genom att införa digital signering av anställningsavtal, säker lagring av dokument och automatiserade arbetsflöden som ersätter manuella rutiner samt digital individaktshantering genom att övergå till helt digitala akter som förberedelse inför e-arkiv. Digitaliseringen ska även omfatta processer som riktar sig mot medborgare, med målet att förenkla kontakt, öka tillgänglighet och förbättra servicen.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 67 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdrag
Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen. Pågående enligt plan Uppdraget pågår enligt plan.
En tillgänglig socialförvaltning Förstudie genomförd under 2025 har genererat förslag på åtgärder för att uppnå en mer tillgänglig socialförvaltning. Med bakgrund av detta initierar förvaltningen ett flerårigt program för digital transformation av verksamheten som komplement till dagens välfärd. Målet är en digitalt tillgänglig, effektiv och rättssäker socialförvaltning där invånare – oavsett tid, plats eller digital vana – kan få rådgivning, ansöka om stöd, ta del av digitala stödsatser och följa sina ärenden. Samtidigt får medarbetare flexibla arbetssätt och bättre digitala verktyg som höjer kvaliteten och underlättar arbetet. Uppdraget är att över tid etablera och stärka gemensamma strukturer och arbetssätt: en sammanhållen digital ingång till alla tjänster, hög digital inkludering – det ska vara enkelt att hitta, förstå och använda, med tillgång dygnet runt och stöd för den som behöver – samt sammanhållen service över verksamhetsgränser. Med ett tydligt utifrån-och-in-perspektiv, där invånarnas och medarbetarnas behov styr utformningen, blir socialtjänsten mer proaktiv, likvärdig och lättillgänglig. Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 67 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun. Uppdraget redovisas muntligt i maj och är gemensamt för samtliga nämnder, uppdraget redovisas även till nämnderna i verksamhetsberättelsen. Pågående enligt plan Arbete pågår med framtagande av ramar och en projektplan som ska konkretisera färdplan framåt.
En sammanhållen och insiktsdriven socialförvaltning Med utgångspunkt i genomförd kartläggning "Översyn av verksamhetsprocesser" ges förvaltningen i uppdrag att initiera ett långsiktigt projekt för att förflytta fokus från systeminförande till förmågebyggande. Projektet ska säkerställa att styrning, arbetssätt, kultur och teknik utvecklas samordnat med ett människocentrerat förhållningssätt som utgångspunkt. Verksamhetssystemet och dess ekosystem blir navet i satsningen – inte som ett isolerat IT-projekt, utan som grunden för en sammanhållen, rättssäker och människocentrerad socialtjänst. Uppdraget omfattar att etablera och/eller stärka gemensamma, systematiska strukturer för styrning och uppföljning, en sammanhållen digital plattform samt en delad utvecklingskultur, så att teknik och arbetssätt fullt ut stöder verksamhetens mål. Ytterst syftar projektet till att öka förmågan att leverera en likvärdig och samordnad service till invånarna genom att verksamhetssystemet används för ledning, lärande och kvalitet – inte enbart administration. Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 67 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun. Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen. Pågående enligt plan I ett första steg pågår arbete med att se över och etablera en uppdaterad dialog- och samarbetsmodell vilket förväntas vara klart under Q2.
Stärkt digital inkludering Förvaltningen ges i uppdrag att främja digital delaktighet och motverka digitalt utanförskap genom insatser som stärker individers möjligheter att på ett självständigt, tryggt och jämlikt sätt använda digitala verktyg och tjänster i vardagen. Uppdraget under 2026 innefattar att pröva tjänsten digiguide som tillhandahåller praktiskt stöd för hantering av digitala tjänster och digitala verktyg. Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 82 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun. Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen. Pågående enligt plan Planering och projektarbete är igångsatt.

Mål: Medarbetare –Att stärka chefers organisatoriska förutsättningar för att skapa ett hållbart och nära ledarskap som bidrar till ökad kvalitet och utveckling i verksamheten.

Uppdrag
Hälsöfrämjande ledarskap Förvaltningen ges i uppdrag att fortsätta utveckla och stärka ledarskapet inom samtliga funktioner. Syftet är att säkerställa ett långsiktigt, hållbart och kunskapsbaserat ledarskap som skapar goda organisatoriska förutsättningar för chefer och bidrar till en stabil, kvalitetssäkrad och lärande verksamhet. Arbetet ska utgå från forskning och beprövad erfarenhet och bland annat omfatta områdena chefsintroduktionsprogram, ledarutvecklingsinsatser samt stödja och utveckla verksamheten i syfte

Uppdrag

att skapa effektiva, hållbara och strategiskt inriktade arbetssätt.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 67 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Socialförvaltningens chefsintroduktionsprogram olika delar förtydligades på chefsmötet i februari. Ledarskapsintroduktionen startade i mars och 18 enhetschefer deltar i introduktionen. Vidare finns flera olika ledarskapsutbildningstillfällen för enhetschefer och stabschefer i Kompetensportalen att anmäla sig till. Stöd till områdeschefer sker också utifrån behov och planering. Utbildning till kommunövergripande kollegiala handledare har också påbörjats.

Mål: Medarbetare – Att stärka förvaltningens förutsättningar att arbeta proaktivt med att behålla, attrahera och rekrytera medarbetare och där medarbetare har förutsättningar till en god hälsa under livets olika skeenden. Detta görs bland annat genom att främja friskfaktorer, delaktighet och tydliggöra förmåner och värden som finns i att arbeta inom socialförvaltningen.

Uppdrag

Individ- och familjeomsorgsnämndens organisationsutveckling, barn och unga myndighet

Förvaltningen ges i uppdrag att följa i vilken grad den genomförda omorganisationen inom barn och ungdom myndighet bidragit till högre kvalitet, högre rättssäkerhet i handläggning samt förmågan att rekrytera och behålla personal.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas till nämnd i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Arbetet inom barn och unga myndighet följs kontinuerligt. Alla enheter är på plats och alla tjänster är tillsatta. De förändringar som planerats, Team tidiga insatser, Säkerhetsteam, Placeringsgrupp och Team krim, är nu genomförda och igång.

Idogt arbete med att komma tillrätta med ofördelade ärenden och överskridna handläggningstider har börjat ge resultat. Det finns flera olika förbättringsprocesser igång som kommer att följas under året. En av dessa är att skapa ordning och enhetlighet i våra arbetsprocesser och rutiner. Stort fokus läggs på att ha kunskap och kontroll på de placeringar vi beslutat om så att dessa inte ska pågå längre än nödvändigt.

Hälsofrämjande och förebyggande

Förvaltningen ges i uppdrag att fortsätta arbeta med frisk- och framgångsfaktorer som en del i att säkra kompetensförsörjningen för både medarbetare och chefer, nu och inför framtiden.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 64 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Arbetet fortskrider och nästa steg är att bilda arbetsgrupper inom områdena:

- Skapa gemensam bild och gemensamt ansvar för utmaningen med kompetensförsörjning på berörda enheter
- Anställningsvillkor och förmåner utifrån uppdrag, ansvar och svårighetsgrad
- Karriärvägar och utvecklingsmöjligheter

Systematik i det systematiska arbetsmiljöarbetet

I 2025 års arbetsmiljörapport konstateras att systematiken i det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsatt behöver utvecklas. Under 2025 har förvaltningen tillsammans med de fackliga organisationerna genomfört en kartläggning avseende arbetsskador, tillbud och färdolycksfall. Utifrån den kartläggningen behöver ett antal åtgärder genomföras under 2026 för att förbättra systematiken.

I 2025 års arbetsmiljörapport lyfts riskbedömningar upp som nästa del i det systematiska arbetsmiljöarbetet att inventera och kartlägga.

Förvaltningen ges i uppdrag att i samverkan med de fackliga organisationerna arbeta för att fortsätta arbetet med förbättra systematiken kring arbetsskador, tillbud och färdolycksfall samt inventera och kartlägga kring riskbedömningar.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 64 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdrag

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Ej påbörjad

Under våren kommer workshopar med fackliga organisationer och chefer i verksamheten genomföras för att kartlägga arbetet kring riskbedömningar. Gällande arbetsskador och tillbud har ett antal åtgärder genomförts och några är under utförande.

Säkerställa en rättssäker och effektiv rekryteringsprocess som attraherar rätt kompetens

Förvaltningen ges i uppdrag att fortsätta implementeringen av rutiner och processer för att försvåra otillåten påverkan inför anställning och under anställning.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas till nämnd i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Frågor som rör otillåten påverkan tar tagits fram och används i rekryteringar till myndighetsutövningen. Utvärdering kommer att göras efter halvårsskiftet och sedan efter årsskiftet.

Mål: Medarbetare - Att genom kompetensutveckling och lärande säkerställa rätt kompetens på rätt plats samt främja medarbetarnas utveckling och omställningsförmåga.

Uppdrag

Strategier för kompetensutveckling

Under 2025 genomförde socialförvaltningen på uppdrag av nämnden en kartläggning av nuvarande arbetsprocesser rörande det strategiska kompetensutvecklingsarbetet. Resultatet av kartläggningen visar på såväl framgångsfaktorer som förbättringsområden i nuvarande arbetssätt. Förvaltningen ges i uppdrag att presentera planering för ett flerårigt utvecklingsarbete utifrån de rekommendationer som framkommit i kartläggningen. Bland annat ska utvecklingsarbetet inbegripa hur kompetensbehov systematiskt identifieras, genomförs och följs upp.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 36 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i juni och är gemensamt för samtliga nämnder, uppdraget redovisas även till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Planerings- och analysarbetet pågår.

Mindre justeringar och förbättringar kring kompetensutvecklingsgruppernas arbete pågår parallellt med detta.

Mål: Ekonomi - Ekonomi i balans för IFO

Uppdrag

Införa ekonomirapport

Inför kommuncentrala budgetdialoger och den interna budgetprocessen (VP 2027) ges förvaltningen i uppdrag att ta fram en årlig ekonomirapport. Rapporten bör ha en tematisk inriktning och även omfatta lämpliga analyser baserat på underlag från Kolada.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 67 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget redovisas muntligt i augusti och är gemensamt för samtliga nämnder, uppdraget redovisas även till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Ej påbörjad

Arbetet har ännu inte påbörjats. Bedömningen är att det kommer att genomföras under året.

Mål: Ekonomi - Effektiv ekonomistyrning

Uppdrag

Förtydliga investeringsprocessen

Förvaltningen ges i uppdrag att tydliggöra investeringsprocessen och hur investeringar påverkar driftskostnaden. I uppdraget

Uppdrag

ingår att öka kunskapen om processen inom förvaltningen.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 67 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnden i verksamhetsberättelsen.

Ej påbörjad

Arbetet har ännu inte påbörjats. Bedömningen är att det kommer att genomföras under året.

Samordnat arbete mot välfärdsbrottslighet

Arbete mot välfärdsbrottslighet är ett fokusområde för Jönköpings kommun. Offentliga verksamheter behöver arbeta aktivt för att stärka det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott och säkerställa att det finns en tydlig process för att hantera problem när de upptäcks. Som ett led i kommunens övergripande arbete på området ska förvaltningen under året utarbeta former för samordning av bland annat kunskapshöjande åtgärder och metodstöd mellan olika berörda verksamheter på förvaltningen. Detta omfattar även arbete mot otillåten påverkan, som bl.a. utgör en risk för korruption, arbetsmiljöproblem, underminerar rättssäkerheten och riskerar leda till felaktiga beslut.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 78 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Uppdraget pågår enligt plan.

Mål: Hållbart samhälle – Positiv förflyttning mot ett minskat klimatavtryck

Uppdrag

Hantering av arbetskläder och övriga textilier

Förvaltningen ges i uppdrag att utveckla arbetet med hantering av arbetskläder och övriga textilier. Med syftet att öka cirkuläriteten, i linje med det kommunövergripande arbetet inom Cirkulära Jönköping.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 166 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Kommunövergripande arbete pågår med att ta fram en rutin för textillödet, efter detta kommer nämndspecifika vägledningsdokument och checklistor arbetas fram.

Mål: Hållbart samhälle - Stärkt civil beredskap i linje med program för trygghet och säkerhet

Uppdrag

Kontinuitetshantering

Förvaltningen ges i uppdrag att arbeta fram plan för vägledning, samt genomförandet av kontinuitetshantering avseende samhällsviktig verksamhet. Stor vikt kommer att läggas på övningsplanering och genomförande av övningar på både mikro- och makronivå. I detta arbete ingår även hantering av risk- och sårbarhetsanalyser kopplat till samhällsviktig verksamhet..

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 171 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Arbete pågår med förädling av kontinuitetsplaner. Övningsplanering pågår.

Stärkt samverkan säkerhet

Förvaltningen ges i uppdrag att stärka samverkan med Räddningstjänsten kring säkerhet. I början av 2026 etableras resurs hos Räddningstjänsten inom område säkerhet, riktad mot Socialförvaltningen. Med detta som utgångspunkt tydliggörs uppdrag, ansvar och samverkan mellan Räddningstjänsten och socialförvaltningen, etablerar ett gemensamt ärendeflöde, säkerställer rutiner för strategisk återkoppling samt utvärdering och uppföljning.

Uppdraget bidrar till måluppfyllnad av prioriterat hållbarhetsmål 171 i Program för hållbarhet i Jönköpings kommun.

Uppdraget är gemensamt för samtliga nämnder och redovisas till nämnderna i verksamhetsberättelsen.

Pågående enligt plan

Tjänst på plats hos räddningstjänst från februari månad. Information kring syfte och tillvägagångssätt för kontakt med Säkerhetssamordnare i tjänst förmedlad.

Återrapportering av delegationsbeslut

Kapitel A till F i delegationsordningen

Beslut	Beskrivning av ärendet	
B 8 Övrigt		
Godkänna igångsättning av investeringsprojekt märkta TN*		Chef enheten för lokalplanering
C 2 Hyresavtal		
Ingå och säga upp externa hyresavtal samt internkontrakt med tekniska kontoret gällande gemensamma lokaler		Förvaltningschef
Ingå och säga upp externa hyresavtal samt internkontrakt med tekniska kontoret gällande lokaler inom respektive funktion		Funktionschef
C 3 Leasingavtal		
Teckna leasingavtal överstigande 3 basbelopp		Ekonomichef
C 4 Köp av varor och tjänster		
Ingå avtal om köp av tjänster och varor, överstigande 3 basbelopp och upp till gränsen för direktupphandling		Ekonomichef
C 5 Avtal med privat utförare av äldreboende och LOV Fritt val		
Teckna avtal med privat utförare av äldreboende och LOV Fritt val		Ekonomichef
Utfärda varning		Ekonomichef
Förelägga om vite		Ekonomichef
Beslut om återbetalningskrav vid felaktigt utbetalad ersättning		Ekonomichef
Häva avtal på grund av brister i utförande		Ekonomichef
Säga upp avtal		Ekonomichef
E 2 Yttrande om detaljplan		
Yttrande i övriga detaljplanefrågor	Inga yttranden under perioden	Chef enheten för lokalplanering

Kapitel G till J i delegationsordningen – arbete pågår för att få fram uppgifter

Beslut	Beskrivning av ärendet	Rapporteringsansvarig
G 1 Ekonomiskt bistånd		
Beslut om att återkräva ekonomiskt bistånd som beviljats enligt 4 kap 1 § SoL, enligt 9 kap 2 § SoL		Områdeschef
Beslut om deltagande i kompetenshöjande verksamhet som villkor för försörjningsstöd		Områdeschef
Beslut att avslå eller reducera försörjningsstöd vid vägran att delta i kompetenshöjande verksamhet, eller frånvaro utan godtagbara skäl		Områdeschef
G 2 Insatser för våldsutsatta		

Beslut om bistånd till boende i journlägenhet som förfogas av mottagningen för våldsutsatta	Områdeschef
Beslut om bistånd till boende på kvinno- och tjejjouren i Jönköping med insatser enligt individuell genomförandeplan	Områdeschef
G 3 Placering utom hemmet för barn och ungdom upp till 18 år	
Beslut om bistånd till barn och ungdom i form av tillfällig vistelse eller placering under som längst 6 månader i jourhem som godkänts av utskottet	Områdeschef
Beslut om bistånd i form av tillfällig vistelse eller placering i annat hem än det egna under som längst 3 månader i icke godkänt jourhem, då det inte är fråga om stadigvarande vård och fostran av barn och ungdom	Områdeschef
Beslut om bistånd i form av vård vid hem för vård eller boende (HVB) gäller enhet för boende, omvårdnad och tillsyn som kommunen driver själv	Områdeschef
Beslut om bistånd i form av vård vid visst hem för vård eller boende, extern resurs	Områdeschef
G 4 Övervägande samt upphörande av vård och placering	
Beslut om upphörande av placering i familjehem eller enskilt hem	Områdeschef
Beslut om upphörande av placering i hem för vård eller boende (HVB)	Områdeschef
G 11 Ersättning av enskild	
Beslut om eftergift av ersättningsskyldighet	Områdeschef
G 15 Hyresgaranti	
Beslut att bevilja kommunal hyresgaranti enligt Boverket	Områdeschef
G 16 Bostadssociala kontrakt	
Beslut om att bevilja bostadssocialt kontrakt	Områdeschef
Avslag på ansökan om bostadssocialt kontrakt	Områdeschef
Omprövning av bostadssocialt kontrakt	Områdeschef
G 19 Handlägga ärenden enligt lag om placering av barn i skyddat boende	
Ansökan om förlängd tidsfrist inför ansökan hos domstol om skyddat boende då utskottets beslut inte kan avvakas	Områdeschef

Månadsrapporter för uppföljning av ekonomi och verksamhet samt verksamhetsberättelse 2026

In/2026:12 040

Sammanfattning

Enligt den tidplan för verksamhetsuppföljning 2026 som individ- och familjeomsorgsnämnden fastställt ska fördjupad månadsrapport till och med april 2026 redovisas vid sammanträdet i maj.

En handlingsplan för Individ- och familjeomsorgen är framtagen med anledning av den negativa prognosen för 2026.

Nämnden hemställer till kommunfullmäktige om utökade medel för innevarande år med 107 mnkr för barn och unga samt 19 mnkr för försörjningsstöd

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-05

Fördjupad månadsrapport, daterad 2026-05-05

Handlingsplan för Individ- och familjeomsorgen, daterad 2026-05-06

Förslag till Individ- och familjeomsorgsnämnden

Socialförvaltningen förslag till beslut:

- Individ- och familjeomsorgsnämndens fördjupade månadsrapport för uppföljning av ekonomi och verksamhet till och med april 2026 godkänns.
- Handlingsplan för Individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Hemställan till kommunfullmäktige om utökade medel för innevarande år med 107 mnkr för barn och unga samt 19 mnkr för försörjningsstöd godkänns.

Stefan Österström
Socialdirektör

Eva Astliden Milton
Ekonomichef

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen

Stadskontoret

Socialförvaltningens ledningsgrupp

Kommunrevisionen

§ 125

Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen 2026-2029

In/2026:12 040

Sammanfattning

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutade i maj 2026 om en handlingsplan med anledning av den negativa prognosen för 2026. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-06-09 återremitterades ärendet gällande handlingsplan för förtydligande av vilka hemmaplanslösningar som inrättas och hur dessa avser minska nämndens kostnader framgent.

En komplettering till handlingsplanen har nu tagits fram med ytterligare åtgärder och förtydliganden. I detta ärende redovisas kompletteringen till handlingsplanen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterad 2026-08-03

Komplettering till handlingsplan, daterad 2026-08-03

Socialförvaltningens förslag

Socialförvaltningens förslag till beslut:

- Individ- och familjeomsorgsnämnden godkänner komplettering till handlingsplan.

Individ- och familjeomsorgsnämndens behandling 2026-08-25

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut

- Individ- och familjeomsorgsnämnden godkänner komplettering till handlingsplan.

Deltar inte i beslutet

Martina Axene (KD) och Eva Stråth (KD) deltar inte i beslutet.

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen

Stadskontroret

Socialförvaltningens ledningsgrupp

Kommunrevisionen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Komplettering till handlingsplan för Individ- och familjeomsorgen

Förändringar i organisationen

Individ- och familjeomsorgens barn- och unga områden har de senaste åren genomgått ganska stora förändringar. 2022 gjordes en översyn av myndighetsområdet med efterföljande omorganisation. Bakgrunden var bland annat att vissa enheter blivit väldigt stora, det var stor personalomsättning och svårt att rekrytera både socialsekreterare och chefer. Dessutom hade organisationen stora svårigheter att klara lagstadgade tidsgränser i arbetet och rättssäkerheten brast därmed.

Förutom den organisatoriska förändringen som slutligen genomfördes 2024 har området sedan dess arbetat strategiskt med olika förbättringsområden exempelvis att få till ett gott stöd för medarbetare som arbetar med komplexa frågor, chefsutveckling, en gemensam riktning och syn i viktiga grundfrågor, ordning och reda på rutiner, statistik, avvikelser och datastöd samt utveckling av våra arbetssätt för att nå en större rättssäkerhet och högre kvalitet. Vi har också fördjupat vår kunskap om och därefter förbättrat olika delar i vår verksamhet, bland annat hur vi arbetar med våld, organiserad brottslighet och placerade barn.

I dagsläget har vi en god kunskap om vilka barn och unga som blir/är placerade samt om och hur vi skulle ha kunnat förhindra det. Utifrån dessa kunskapsfördjupningar har det konstaterats att det behövs fler vårdalternativ på hemmaplan till barn och unga. Det blir ett för stort steg från öppenvården, som arbetat med en relativt homogen familjebehandling, till en placering av barn. Utifrån det har ett arbete gjorts att också utveckla öppenvården. Enheterna har delats in på ett annat sätt och differentierade arbetssätt har tagits fram och är i startgroparna.

Handlingsplan och komplettering

Individ- och familjeomsorgens barn- och unga områden har på grund av ekonomiskt underskott tagit fram en handlingsplan. I den beskrivs bland annat arbetet med att öka möjligheterna att ge barn och unga rätt vård i rätt tid vilket är det mest kostnadseffektiva i längden. I handlingsplanen finns åtgärder för att minska placeringar på externa HVB-hem samt att minska användningen av konsulentstödda familjehem. En stor del av arbetet handlar om att bygga om vår egen öppenvård för att ha ett bredare utbud av vårdalternativ, men det finns också annat utvecklingsarbete i andra delar av verksamheten som direkt eller indirekt blir en satsning för förbättrade hemmaplanslösningar. Dessa presenteras i denna komplettering av handlingsplanen.

Beskrivning av vårdkedjan

Socialtjänsten vill inte tillsätta mer avancerade insatser än vad som krävs i det enskilda ärendet, men inte heller för ”svaga” insatser eftersom de tenderar att inte ge det resultat som önskas. Rätt vård i rätt tid handlar om att bedöma allvarlighetsgraden i barnets/familjens svårigheter och problem och att tillsätta en insats som motsvarar behoven. Barnets och familjens mottaglighet till insatsen behöver också vägas in. Det är komplexa bedömningar att göra.

Många barn som placeras i samhällsvård har gått hela vårdkedjan från start till mål, alla insatser har testats men inte hjälpt, utan barnen har fortsatt haft en stor utsatthet. En del barn får samhällsvård som första insats då problemen eskalerat snabbt eller att insynen i hur allvarlig deras situation är inte funnits tidigare.

Här nedan beskrivs kort vårdkedjan:

Öppenvård - bas

När barn och deras familjer behöver insatser från socialtjänsten är det första steget ofta att tillsätta en öppenvårdsinsats i form av till exempel kontaktperson, kontaktfamilj eller familjebehandling.

Öppenvård – avancerad

Om barnets situation är så allvarligt att det sannolikt blir en placering om situationen inte ändras drastiskt eller en placering är ett faktum men det kan gå att ”jobba hem barnet” ganska snart med en massiv insats. Här har kommunen den senaste tiden tagit fram nya vårdalternativ, till exempel MST-team och säkerhetsteam. Öppenvården har också startat ett kompensatoriskt team som under längre tid kan ha insatser i en familj och kompensera för bristande föräldraförmåga för att barnet ändå ska kunna bo kvar hemma. Det kan även tillsättas öppenvårdsinsatser som ett komplement till placeringar för att mer långsiktigt ge bättre förutsättningar för barnet när det kommer hem från HVB/SiS, till exempel öppenvård HVB-teamet. (För mer information om de olika teamen, se längre ner i dokumentet.)

Jourhem/nätverkshem

När det behövs en akut placering är första alternativet alltid att försöka placera barnet i släkt eller nätverk om det finns förutsättningar till det. I andra hand används kommunens kontrakterade jourhem. I tredje hand söks ett tillfälligt hem bland familjehem som vi har kunskap om sedan tidigare och i fjärde hand letas tillfälliga hem hos konsulentföretag. I vissa fall måste akuta placeringar göras på HVB eller SiS om barnet måste skyddas från att utsätta sig själv och sin omgivning från allvarliga fara.

Familjehem/nätverkshem/konsulentstödda familjehem

Vid mer långsiktig vård är det främst aktuellt med familjehemsvård, och då allra helst i ett hem i barnets nätverk. Familjehemsvård är generellt en bättre och skonsammare vårdform för de flesta barn och unga än HVB-/SiSvård. Det är dessutom mer ekonomiskt fördelaktigt för samhället. Att ha familjehem i egen regi ger bättre kontroll på vården och en högre kvalitet än att använda familjehem från konsulentföretag. Det är också billigare. Om vi inte lyckas hitta familjehem i egen regi kan det ändå vara att föredra att använda familjehem genom ett konsulentföretag framför att ha barnet på HVB. Att hålla nere HVB-placeringar kan därför resultera i fler konsulentstödda familjehemsplaceringar.

Uppdraget som familjehem och jourhem är alltid vanskligt att förutse och beräkna eftersom kommunen alltid står i beroende till vanliga medborgare

som vill göra en insats. De gör den frivilligt och under så lång tid och under de förutsättningar som de själva väljer. Kommunen har begränsade möjligheter att ställa krav. Det gör att det är svårt att hitta familjehem med förutsättningar och tillräckligt hög kompetens, som vill ta på sig komplexa uppdrag.

Behandlingsfamiljer

Behandlingsfamiljer är en variant av familjehem som får mycket stöd och som kompletteras med en ofta mycket strukturerad behandlingsmetod (liknande MST). Ett utomstående behandlingsteam hjälper både föräldrar och familjehem att arbeta enligt metoden, för att barnet ska kunna flytta hem efter en tid, ca 1 år. Det är få kommuner i landet som själva driver behandlingsfamiljer, utan denna vård köps ofta från konsultföretag. Kostnaden skiljer sig inte så mycket från HVB-vård men är långsiktigt bättre då det förhoppningsvis fungerar att barnet flyttar hem efter behandlingen. Den stora svårigheten med behandlingsfamiljer, både för kommuner och konsultföretag, är att det är svårt att hitta familjer som är beredda att ta på sig denna uppgift och som har de resurser som krävs.

Stödboende

När ett barn är i övre tonåren eller äldre kan det bli aktuellt med stödboende. Det är vård i egen lägenhet med tillsyn och stöd från personal, ibland i kombination med öppenvård. Det är en förberedelse för vuxenlivet och att klara sig själv och därför kan inte ungdomen ha så stort eller akut vårdbehov.

HVB

På HVB placeras de barn och unga vars vårdbehov är omfattande och där barnet behöver skydd dygnet runt från hemmiljön eller från sig själv. Antingen är vårdbehoven för stora för att kunna lyckas med en placering i familjehem eller så har sökandet efter familjehem inte lyckats. Strävan är alltid att inte yngre barn ska placeras på HVB samt att hålla tiden som barnet är på HVB så kort som möjligt.

SiS

De statliga hemmen för barn och unga är de enda som får låsa in barn samt använda tvångsmetoder som fasthållning och isolering. Här ska

endast de äldre barn och unga som har stora vårdbehov samt behov av kontroll placeras. Det är till exempel de som återkommande avviker från HVB-hem, de som kanske ger sig på andra placerade barn eller personal eller som på andra sätt fortsätter att utsätta sig själv och andra för fara vid HVB-vård.

Våra utgångspunkter/förutsättningar:

- Familjehemsvård är generellt en bättre och skonsammare vårdform för de flesta barn och unga än HVB-/SiSvård. Det är dessutom mer ekonomiskt fördelaktigt för samhället. Det finns undantag där HVB-/SiS-vård är lämpligare.
- Att ha familjehem i egen regi ger bättre kontroll på vården och en högre kvalitet än att använda konsulentstödda familjehem. Det är också billigare. Ibland kan konsulentverksamheter erbjuda extra kvalificerade familjehem (så kallade behandlingsfamiljer) vilket ofta är ett bra alternativ till HVB-vård. Behandlingsfamiljer är svåra att få tag på.
- Uppdraget som familjehem och jourhem är alltid vanskligt att förutse och beräkna eftersom vi alltid står i beroende till vanliga medborgare som vill göra en insats. De gör den frivilligt och under så lång tid och under de förutsättningar som de själva väljer. Vi har liten möjlighet att ställa krav. Det gör att det är svårt att hitta familjehem med förutsättningar och med tillräckligt hög kompetens, som vill ta på sig komplexa uppdrag.
- Om vi inte lyckas hitta familjehem i egen regi kan det ändå vara att föredra att använda familjehem genom en konsulentorganisation framför att ha barnet på HVB. Att hålla nere HVB-placeringar kan därför resultera i fler konsulentstödda familjehemsplaceringar.

Åtgärder inom familjehemsvården

Nedan utvecklas hur familjehemsvården ska arbeta med syfte att uppnå en högre stabilitet och därmed bli mer kostnadseffektiv.

Rekrytera fler kontrakterade och/eller tillfälligt kontrakterade jourhem

När barn är i behov av akuta placeringar och det inte finns tillgängliga jourhem, eller går att hitta lösningar i barnets nätverk, kan det behöva anlitas konsulentstödda ”jourhem”. Då är risken mycket stor att barnet blir kvar i konsulentstött familjehem ifall det senare behövs en mer långvarig placering. Den risken är mindre om barnet kan placeras i kommunens egna jourhem från start. Det finns en brist på kontrakterade jourhem, särskilt då kommunen de senaste åren varit tvungna att säga upp några befintliga jourfamiljer på grund av kvalitetsbrister. Vid årsskiftet 25/26 hade Jönköpings kommun nio jourhemsplatser.

Åtgärd: Lägga mer fokus och resurser på att rekrytera fler jourhem. Enheten har som mål i årets verksamhetsplan att vid årets slut ha minst 13 jourhemsplatser.

Rekrytera fler familjehem i egen regi

Uppgiften att rekrytera familjehem togs i början av året över av Jönköpings kommun från att tidigare ha skett genom länets gemensamma rekrytering. Organisationen är därför mitt inne i arbetet med att bygga upp sin egen verksamhet. Förhoppningen är att genom egen rekrytering uppnå kortare ledtider och en bättre överblick över hur behov och resurser ser ut, vilket i sin tur kan bli ett effektivare arbetssätt. Rekrytering görs främst av två familjehemssekreterare som också samarbetar nära rekrytering av jourhem, kontaktfamiljer och kontaktpersoner. De arbetar kreativt för att genom sociala medier, personliga möten och kontakt med olika organisationer hitta intresserade personer/familjer. T.ex. har de haft en rekryteringskampanj i samarbete med biblioteket och träffat människor på Jönköpings marknad. De bevakar också ständigt ”familjehemsbanken”, en digital tjänst där potentiella familjehem kan lägga ut information om sig själva om de är intresserade av att bli familjehem.

Åtgärd: Fortsätta att använda de resurser som tidigare gick till länets familjehemsresurs på att bygga upp vår egen rekrytering. Arbeta långsiktigt med att bygga upp vårt ”varumärke” och att lära oss vilka rekryteringskanaler som är mest effektiva. Följa upp hur arbetet går. Enheten har som mål i årets verksamhetsplan att de ska ha rekryterat

minst familjehem som inte tidigare varit uppdragstagare till Jönköpings kommun.

Snabbare utredningsprocesser av familjehem

Jönköpings kommun har ibland tappat potentiella familjehem till andra kommuner eller konsulentstödda organisationer då det inte inletts och/eller genomförts utredning av familjehemmet med tillräckligt högt tempo. Det har bland annat berott på att familjehemssekreterare belastas av arbetsuppgifter kopplat till akuta händelser.

Vissa utredningar kan inte genomföras så snabbt eftersom familjehemmet måste få vara i sin process inför beslutet att ta emot ett barn, men en lång utredningstid ska inte bero på kommunens handläggning.

När ett barn behöver en akut placering är första prioritet att hitta någon familj i barnets nätverk som barnet kan bo hos tillfälligt. Dessa har oftast inte hunnit utredas innan placering utan fokus ligger på att göra nödvändiga kontroller. Det är otillfredsställande om barnen blir kvar där en längre tid eftersom det då inte finns tillräcklig kunskap om hur barnet har det i familjehemmet och inte heller fullt ut vilket stöd detta specifika hem behöver. Då ökar risken för sammanbrott, med i värsta fall större vårdbehov hos barnet som konsekvens. Vissa av de tillfälliga familjerna kan vara potentiella familjehem vilket gör att kommunen behöver vara en god samverkanspart för att de ska vilja fortsätta samarbetet med vår kommun.

Åtgärd: Extra resurser har avsatts till att utreda familjehem för att undvika onödigt långa processer, samt att det ska göras en mer grundlig kontroll och ges stöd till hem där barnen är tillfälligt placerade.

Bättre stöd till familjehem och familjehemsplacerade barn

En grundläggande faktor för att konkurrera med konsultföretag, kunna rekrytera familjehem, och behålla dem, är att ge ett gott stöd till familjehemmen och till barnen. Det sprider sig bland familjehemmen både om Jönköpings kommun är bra, eller brister i samverkan och stöd, och därav behöver kommunen utveckla bra och tilltalande stöd och ersättning till familjehem.

Att ett barn placeras innebär ofta en kris för barnets föräldrar. Föräldrarna behöver därför hjälp med sina reaktioner och känslor för att förhoppningsvis inte störa vården av barnet i familjehemmet. Jönköpings kommun behöver bli bättre på att möta dem i denna situation. Instabila familjehemsplaceringar tenderar att leda till sammanbrott, omplaceringar och inte sällan HVB-placeringar under barnens tonår.

Åtgärd: Sedan en tid tillbaka arbetar organisationen med att utveckla olika stödpaket till familjehemmen. Som en del i det utbildas några familjehemssekreterare särskilt i handledning av familjehem och öppenvården har möjliggjort att ge familjebehandling till familjehem och placerade barn. Placerade barns föräldrar erbjuds sedan en tid tillbaka krisstöd vilket ges av föräldrastöd.

Ta över konsulentstödda familjehem till kommunen

Familjehemsenheterna har som mål i sin verksamhetsplan att arbeta för att få konsulentstödda familjehem att gå över till att ha kommunen som uppdragsgivare istället. Det är ett långsiktigt arbete som bygger på att familjehemmen får förtroende för verksamheten och dess medarbetare så att de väljer att hellre ha kommunen som uppdragsgivare.

Familjehemsenheterna har valt ut några familjehem som de har inlett diskussioner med. Om och när det lyckas, minskas kostnaderna med den avgift som nu betalas till konsultföretaget. I det upphandlingsunderlag som används för konsulentstödda familjehem finns numera en punkt om att konsulentstödda familjehem kan tas över av kommunen efter 18 månader. Samtidigt kan det inte krävas av familjehemmen att lämna sina organisationer, så effekten som den här skrivningen kommer att få är ännu osäker.

Åtgärd: Fortsätta att arbeta strategiskt med att försöka få konsulentstödda familjehem att i stället teckna avtal som familjehem direkt med kommunen.

Effektivt nyttjande av resurser

För att öka kvaliteten inom familjehemsvården behövs goda och effektiva processer internt i hela organisationen, och att alla tar ett gemensamt ansvar. Det skonar barnen och deras familjer och förhoppningsvis skapar det även ett högre förtroende för verksamheten så att fler väljer att bli

familjehem åt Jönköpings kommun. Troligen bidrar det också till en attraktiv arbetsplats.

Åtgärd: Fortsätta det intensiva arbete som startat under våren för att möjliggöra effektivare flöden i interna processer, exempelvis sömlös överlämning mellan olika enheter.

Nya team inom öppenvården

Kommunen har som nämnts ovan behövt utveckla en mer differentierad och flexibel öppenvård för att möta det behov som finns hos barn och unga. Förutom förändringar i arbetstider, organisering och arbetssätt har också tre nya team bildats. Dessa beskrivs här:

MST-team (Multisystemisk terapi)

MST har gott forskningsstöd och är en intensiv familjebaserad öppenvårdsinsats för familjer med ungdomar med allvarliga sociala, emotionella eller utagerande problem. Barnen skulle varit placerade, eller blivit inom en snar framtid, om situationen inte ändras. Insatsen syftar till att påverka de faktorer som antas bidra till den unges problem. Dessa faktorer kan finnas hos den unge själv, i familjen och på ungdomens och familjens sociala arenor. På längre sikt är syftet att minska och eliminera den unges problem. Arbetet är intensivt, inbegriper både barn och föräldrar och pågår under 3-5 månader med varje familj. Insatsen förutsätter att det finns vuxna i familjen med resurser och vilja att genomföra nödvändiga förändringar. Teamet finns tillgängligt för familjen dygnet runt. Varje MST-behandlare kan ha tre ärenden igång samtidigt.

Kompensatoriskt team

En del av de föräldrar individ- och familjeomsorgen har kontakt med klarar sitt föräldraskap tillräckligt bra med mycket stöd, men när insatsen avslutas upprätthålls inte förändringarna. Därför har ett kompensatoriskt team startats för att kunna ha långa insatser i vissa familjer så att barnen förhoppningsvis ska slippa att bli placerade men ändå ha en tillräckligt bra hemsituation för att inte ta stor skada. Teamet startade i början av sommaren 2026 med två medarbetare. Arbetet utförs till största delen i familjens hem med handfast pedagogisk hjälp, så att förälderns förmåga

förhoppningsvis successivt ska öka. Dessa ärenden är arbetskrävande och tar mycket tid i anspråk.

Team HVB Öppenvård

När barn och unga placeras på HVB och SiS tappas ofta det eventuella familjearbete som tidigare gjorts på hemmaplan, och förändringsarbetet i familjen avstannar. Teamet ska därför bidra till en sammanhållen vårdkedja före, under och efter placering på HVB, SiS eller stödboende.

Uppdraget omfattar att samordna berörda aktörer, stödja planeringen av placering, omplacering, utsluss, hemgång och eftervård samt stödja till att mål, ansvar och fortsatt planering tydliggörs tidigt. De ska också ge familjebehandlande stöd till vårdnadshavare, biologiska föräldrar och andra viktiga vuxna runt barnet eller den unge. Uppdraget omfattar även tidigt krisstöd, nätverksarbete och stöd i att utveckla ett långsiktigt och stabilt föräldraskap. Arbetet ska stärka familjens och nätverkets förmåga att bidra till hållbara förändringar under och efter avslutad placering. Teamet startar efter sommaren 2026 och består av tre medarbetare.

Övriga satsningar

Utöver utveckling av familjehemsvård och öppenvård arbetar vi även på andra sätt intensivt med att ge varje barn rätt insats i rätt tid för att förebygga, förhindra och förkorta behov av placering. Här är några exempel.

Team tidiga insatser (TTI)

TTI har snart varit igång ett år och har hittills hanterat drygt 90 ärenden. De startade i liten skala, har ökat successivt och försöker komma in som en viktig aktör på våra prioriterade områden. TTI har som uppgift att ge tidiga insatser vid indikation på risker för barnen. Det görs i nära samarbete med familjer och samverkansparter. Det finns en stor variation i karaktären på de ärenden som kommer till teamet. Det kan handla om barn som inte går till skolan, familjer som är på väg att bli vräkt, familjer i kris, relationsproblem mellan barn och föräldrar mm mm. Arbetet handlar hela tiden om att förbättra situationen i hemmet utifrån behoven i det enskilda ärendet, så att riskerna för framtida negativ utveckling hos barnen minskar.

Hemutredningsteamet

Teamet arbetar med att göra fördjupade utredningar på uppdrag av ordinarie socialsekreterare, som en del av dennes utredning. Utredningen ska ses som ett alternativ till att placera föräldrar och barn för utredning på HVB. Hemutredningsteamets utredning innehåller stor andel observationer i hemmet.

I de fall där barnet behöver skydd dygnet runt under utredningen är inte denna lösning tillräcklig, om det inte är möjligt att göra en heldygnslösning tillsammans med nätverket och/eller andra resurser i organisationen (till exempel öppenvård, boendestöd).

Hemutredningsteamet kan ha max fem utredningsuppdrag pågående samtidigt och de lägger 5–8 veckor på varje uppdrag. Utöver fördjupade utredningar gör de även aktkartläggningar åt ordinarie socialsekreterare i mån av tid.

Säkerhetsteamet

Teamet har varit igång i snart ett år sedan det startade om. De arbetar med säkerhetsplanering enligt Signs of safety. Metoden är tidskrävande och på tre personer (som de är nu) kan de ha två ärenden igång samtidigt i aktiv fas och fler ärenden som befinner sig i andra faser i processen. Barn som blir föremål för säkerhetsplanering är placerade på grund av brister i hemmet när arbetet börjar. Det kan handla om våld i hemmet eller annan allvarlig omsorgssvikt. Arbetet med säkerhetsplanen handlar om att hitta en så trygg och säker situation i nätverket så att barnet inte behöver vara fortsatt placerad. Därefter följs nätverkets förmåga att hålla sig till säkerhetsplanen tills det bedöms så tryggt för barnet att det inte längre behöver skydd från socialtjänsten.

Komplettering till handlingsplan för Individ- och familjeomsorgsnämnden

In/2026:12 040

Sammanfattning

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutade i maj 2026 om en handlingsplan med anledning av den negativa prognosen för 2026. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-06-09 återremitterades ärendet gällande handlingsplan för förtydligande av vilka hemmaplanslösningar som inrättas och hur dessa avser minska nämndens kostnader framgent.

En komplettering till handlingsplanen har nu tagits fram med ytterligare åtgärder och förtydliganden. I detta ärende redovisas kompletteringen till handlingsplanen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterad 2026-08-03

Komplettering till handlingsplan, daterad 2026-08-03

Socialförvaltningens förslag till beslut:

- Individ- och familjeomsorgsnämnden godkänner komplettering till handlingsplan.

Stefan Österström
Socialdirektör

Eva Astliden Milton
Ekonomichef

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen
Stadskontroret
Socialförvaltningens ledningsgrupp
Kommunrevisionen

Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027–2029

Ks/2026:227 700

Sammanfattning

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutade i maj 2026 om en handlingsplan med anledning av den negativa prognosen för 2026. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-06-09 återremitterades ärendet gällande handlingsplan för förtydligande av vilka hemmaplanslösningar som inrättas och hur dessa avser minska nämndens kostnader framgent.

En komplettering till handlingsplanen har nu tagits fram med ytterligare åtgärder och förtydliganden. I detta ärende redovisas kompletteringen till handlingsplanen.

Beslutsunderlag

Stadskontorets tjänsteutlåtande 2026-05-20

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-05-12 § 87 med tillhörande handlingar

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut 2026-08-25 2026-05-12 § 125 med tillhörande handlingar

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunalförbunds förslag till kommunstyrelsens beslut:

Förslag till kommunfullmäktige

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Komplettering till handlingsplan för individ- och familjeomsorgsnämnden godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.
- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Övervägande

Den komplettering till handlingsplanen visar att det pågår ett målmedvetet arbete för att stärka stödet till barn och unga i Jönköpings kommun. Utmaningarna är stora, men det är tydligt att kommunen steg för steg bygger upp fler möjligheter att ge stöd i barn och unga i deras hemmiljö.

Handlingsplanen ger en tydlig bild av den utveckling som har skett de senaste åren. Nya arbetssätt och nya verksamheter har byggts upp för att fylla det glapp som tidigare funnits mellan traditionell öppenvård och placering utanför hemmet. Satsningar som MST-team (multisystematisk terapi), säkerhetsteam, kompensatoriskt team och det nya HVB-öppenvårdsteamet visar att Jönköpings kommun arbetar aktivt för att skapa fler alternativ på hemmaplan. Det är en utveckling som inger hopp och som på sikt kan minska behovet av HVB-placeringar.

Samtidigt blir det tydligt att en av de verkliga knäckfrågorna är familjehemsvården. Vi kan bygga upp strukturer, utveckla metoder och organisera verksamheter, men i slutändan är vi beroende av människor som är beredda att öppna sina hem för barn som behöver en trygg plats att vara på. Därför är arbetet med att rekrytera fler familjehem och jourhem avgörande. Kommunen behöver kunna erbjuda ett uppdrag som känns möjligt att ta sig an, med rätt stöd, handledning och uppbackning. Om fler familjer ska våga säga ja måste de känna att kommunen står kvar vid deras sida även när uppdraget blir svårt.

Det är också viktigt att vara realistisk. För vissa barn kommer HVB-vård även fortsättningsvis att vara nödvändig. Alla placeringar går inte att förebygga och alla vårdbehov kan inte mötas i öppna former. Men ambitionen måste vara att varje placering ska vara så välgrundad som möjligt och att tiden på HVB inte blir längre än nödvändigt. Handlingsplanen beskriver flera satsningar som syftar till att behålla kontakten med familjen under placeringstiden, planera för hemgång redan från början och bygga upp en starkare beredskap på hemmaplan. På så sätt kan fler barn snabbare få vård och stöd i en miljö som ligger närmare deras vardag och deras nätverk.

Ytterst handlar detta om att ge barn rätt stöd i rätt tid. Det är bra för barnet, bra för familjen och i förlängningen också ett klokt sätt att använda kommunens resurser. Den utveckling som beskrivs i rapporten visar att Jönköpings kommun har tagit viktiga steg i den riktningen, men också att arbetet med familjehemsvården kommer att vara avgörande för att lyckas fullt ut.

Mona Forsberg
Kommunalråd

Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen verksamhetsåret 2026 samt planeringsperioden 2027–2029

Ks/2026:227 700

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Förslag till kommunfullmäktige

- Handlingsplan för individ- och familjeomsorgen godkänns.
- Komplettering till handlingsplan för individ- och familjeomsorgsnämnden godkänns.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 19 mnkr till verksamheten försörjningsstöd och 107 mnkr till verksamheten barn- och unga under 2026.
- Utökade anslag till individ- och familjeomsorgsnämnden med sammanlagt 126 mnkr under år 2026 finansieras genom att kommunens budgeterade resultat för verksamhetsåret 2026 reduceras med 126 mnkr.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att inför VIP-arbetet 2028-2030 ta fram förslag på ytterligare effektiviseringar jämfört med handlingsplanen.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden ges i uppdrag att löpande redovisa effekter av nämndens upprättade handlingsplan till kommunstyrelsen i samband med fördjupade månadsrapporter.

Övervägande

Under alla år som individ- och familjeomsorgsnämnden varit en egen nämnd så har resultatet spretat och det är den nämnden som haft svårast att hålla budget. Det läge som nämnden är i nu är dock något helt annat. Nämnden gick förra året från en prognos på några få miljoner i underskott till minus 50 mnkr. När sedan nämnden gör prognoser inför 2026 landade prognosen på 140 mnkr och det när året knappt börjat.

Läget är otroligt allvarligt och med tanke på kommunens ekonomi på totalen håller det inte att en nämnd drar iväg med sådana här underskott, oavsett anledning. Det går inte att komma och säga att nämnden inte kommer klara budgeten när bläcket knappt torkat på densamma. Det krävs en helt annan budgetföljsamhet och en förståelse för vad de ökade antalet placeringarna och andra ökade kostnader leder till.

Kommunstyrelsen beslutade i början av året att tillsätta en styrgrupp som följde nämndens utveckling. Det blev då extremt tydligt vilka utmaningar nämnden hade och fortsatt har samt vad de till stor del beror på. Sen är det inte hela sanningen utan nämnden har under 2024 och 2025 sett förändringar och dragit på sig kostnader som inte blivit redovisade tillräckligt tydligt. Hade styrningen, prognoserna och budgetföljsamheten varit bra så hade nämnden aldrig kunnat dra på sig den här storleken av underskott. Dessutom borde budgetberedningen haft ett betydligt bättre underlag inför budgetbeslutet i november 2025.

Under våren har dock nämnden börjat arbeta tydligt med prioriteringar och tagit fram förslag på åtgärder. Detta har resulterat i en handlingsplan som ska utgöra grunden för att nämnden återigen hamnar på svarta siffror. Det är bra men inte tillräckligt. Det krävs en mycket bättre budgetföljsamhet och förståelse genom hela organisationen att pengarna inte är oändliga. Detta behöver även finnas med i myndighetsbesluten när lösningar beslutas. Det går exempelvis inte att betala för tomma platser på SIS, oavsett anledning. Varje krona som inte används på ett förnuftigt sätt är slöseri med invånarnas pengar.

Liggande förslag till handlingsplan, inklusive komplettering, utgör en bra grund inför det fortsatta arbetet. Det är också bra att nämnden insett att det även för innevarande år krävs ett tillskott och att man därför begär de extra medlen. När ärendet var uppe första gången så föreslog jag att tillskottet skulle reduceras med 5 miljoner. Utifrån att vi vid beslutet redan är inne i september så blir det svårt att göra något på årets resultat men jag uppmanar ändå nämnden att se över alla kostnader och skapa så goda förutsättningar som möjligt inför 2027.

Jag föreslår också att nämnden ges i uppdrag att inför VIP-arbetet 2028-2030 tar fram förslag på ytterligare effektiviseringar jämfört med handlingsplanen. Dessutom behöver nämnden löpande redovisa effekterna av handlingsplanen till kommunstyrelsen.

Joakim Dahlström
Oppositionsråd